

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE
FAKULTA BIOMEDICÍNSKÉHO INŽENÝRSTVÍ
Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva

Bezpečnostní zajištění velkých sportovních akcí v ČR

Sport events security in the Czech Republic

Bakalářská práce

Studijní program: Ochrana obyvatelstva
Studijní obor: Plánování a řízení krizových situací

Autor bakalářské práce: Petr Ďuračka
Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Adéla Hofmannová

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

I. OSOBNÍ A STUDIJNÍ ÚDAJE

Příjmení: **Đuračka** Jméno: **Petr** Osobní číslo: **487462**
Fakulta: **Fakulta biomedicínského inženýrství**
Garantující katedra: **Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva**
Studijní program: **Ochrana obyvatelstva**
Studijní obor: **Plánování a řízení krizových situací**

II. ÚDAJE K BAKALÁŘSKÉ PRÁCI

Název bakalářské práce:

Bezpečnostní zajištění velkých sportovních akcí v ČR

Název bakalářské práce anglicky:

Sport Events Security in the Czech Republic

Pokyny pro vypracování:

Cílem práce bude identifikovat aktuální bezpečnostní hrozby při zabezpečení sportovních akcí v ČR a navrhnout opatření proti nim. V teoretické části budou uvedeny příklady narušení sportovních akcí v minulosti ve světě, a zvláště pak v ČR. V návaznosti budou specifikovány i síly a prostředky pro jejich zabezpečení. V praktické části bude provedena analýza současných opatření v České republice doplněná o názory profesionálů z této oblasti. V závěru práce budou navržena opatření a postupy, zvyšující bezpečnost na sportovních akcích.

Seznam doporučené literatury:

- [1] Saint-Denis, Council of Europe Convention on an Integrated Safety, Security and Service Approach at Football Matches and Other Sport Events and explanatory report, Council of Europe, 2017, ISBN 978-92-871-8379-8
- [2] Hall, S. A., Cooper, W. E., Marciani, L., & McGee, J. A., Security management for sports and special events: An interagency approach to creating safe facilities, Champaign, IL: Human Kinetics, 2012, ISBN 978-14-92577-49-2
- [3] MAREŠ, Miroslav, Jaroslav REKTOŘÍK a Jan ŠELEŠOVSKÝ, Krizový management. Případové bezpečnostní studie, ed. 1, Praha: Ekopress, 2013, 237 s., ISBN 978-80-86929-92-7

Jméno a příjmení vedoucí(ho) bakalářské práce:

Mgr. Adéla Hofmannová

Jméno a příjmení konzultanta(ky) bakalářské práce:

Datum zadání bakalářské práce: **04.05.2021**

Platnost zadání bakalářské práce: **18.09.2022**

doc. Mgr. Zdeněk Hon, Ph.D.
podpis vedoucí(ho) katedry

prof. MUDr. Jozef Rosina, Ph.D., MBA
podpis děkana(ky)

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci s názvem Bezpečnostní zajištění velkých sportovních akcí v ČR vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů, které uvádím v seznamu bibliografických odkazů.

Nemám závažný důvod proti užití tohoto školního díla ve smyslu § 60 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

V Kladně dne 13.05.2021

Petr Ďuračka

PODĚKOVÁNÍ

Zde bych chtěl poděkovat všem, co mě podpořili ve vytváření této práce. Hlavní díky si zaslouží pplk. Mgr. Jakub Schoř, jehož pomoc byla pro moji práci stěžejní.

Dále bych chtěl poděkovat PaedDr. Marii Kocálové za dlouholetou výuku, její ochotu a pomoc při stylistickém upravování práce.

Poslední díky patří všem lidem, kteří mi i v době pandemie všemožnými způsoby vyšli vstříc a jejichž přičiněním jsem mohl tuto práci zkompletovat.

ABSTRAKT

Hlavní motivací pro napsání této bakalářské práce je seznámení čtenáře s problematikou zabezpečení větších sportovních akcí, které jsou stále více vystaveny hrozbě násilných útoků. Dalším odůvodněním je následovné využití v praxi sportovními areály, ať už pro zjištění slabých míst v zabezpečení, nebo pro větší informovanost majitelů i zaměstnanců.

Teoretická část této bakalářské práce pojednává o terorismu a s ním spojených významných útocích, které se odehrály v minulosti. Dále popisuje vztah mezi sportem a teroristickými útoky v rámci olympijských her, fotbalových utkáních a ostatních sportů. Stejně jako je charakterizován terorismus, tak se tato část věnuje i diváckému násilí, jeho historii, situaci v současnosti ve světě i České republice a zabývá se i nejznámějšími projevy diváckého násilí. V neposlední řadě jsou popsána možná bezpečnostní opatření snižující rizika útoků a legislativa z oblasti řešení zabezpečení sportovních akcí. Poté jsou vybrány a popsány konkrétní sportovní události, síly a prostředky pro jejich zabezpečení.

V praktické části je prováděna analýza rizik s použitím SWOT analýzy a využívá se zde interview s pracovníkem Policie České republiky, s bezpečnostním manažerem jednoho z fotbalových klubů a členem soukromé bezpečnostní služby.

Výsledky podporují hlavní tezi této práce a korespondují s názory odborníků. Bezpečnost sportovních akcí v České republice je na dobré cestě, stále je však co zlepšovat.

Klíčová slova

Sportovní akce; bezpečnost; divácké násilí; terorismus; preventivní opatření; SWOT analýza.

ABSTRACT

The main goal of this bachelor thesis is to immerse the reader into the world of large sports events and their security issues. These events are facing a growing threat of violent attacks. Another use of this thesis is for the sports stadium management to implement into praxis whether for finding their weak spots or for the education of their employees.

The theoretical part of this thesis looks into the threat of terrorism and its most infamous displays. Further, the thesis shows the connection between terrorism and sports events like the Olympic games, football, and others. In the same manner, this thesis works with spectator violence, shows its history, the current situation in the world, and mainly in the Czech Republic. In addition, there's put focus on legislative standards which are used in tackling sports events security problems. Last but not least there are chosen specific sports event security breaches and forces and resources used to deal with them.

The practical part consists of SWOT analysis which uses the results of an interview with members of police forces, sports teams security managers and private security agencies.

The results support the main thesis of this work and correspond well with opinions of interviewed experts. Sport events security in the Czech Republic is well off but there are still some things to improve.

Keywords

Sport events; security; spectator violence; terrorism; preventive measures; SWOT analysis.

Obsah

1	Úvod.....	9
2	Cíle práce	10
3	Přehled současného stavu	11
3.1	Terorismus	11
3.1.1	Důležité teroristické útoky:	13
3.1.2	11. září 2001.....	14
3.2	Sport a terorismus	16
3.2.1	Olympijské hry.....	17
3.2.2	Fotbalová utkání.....	20
3.2.3	Ostatní sporty.....	20
3.3	Divácké násilí	21
3.3.1	Historie diváckého násilí.....	22
3.3.2	Divácké násilí v současnosti	22
3.3.3	Divácké násilí v ČR.....	23
3.3.4	Nejznámější projevy diváckého násilí ve světě	25
3.3.5	Rasismus	27
3.4	Zvládání davu	27
3.5	Přírodní katastrofy.....	27
3.6	Legislativa z oblasti bezpečnosti sportovních událostí	28
3.7	Závazná opatření vydaná Radou Evropy	29
3.8	Mezinárodní opatření	31
3.8.1	Složky zabezpečující sportovní události ve světě.....	34
3.9	Vybrané sportovní události v ČR	34
3.9.1	Fotbalová utkání.....	34
3.9.2	Ostatní sporty.....	35
3.9.3	Shrnutí stavu za poslední roky	36

4	Metodika.....	38
4.1	Strukturované interview	38
4.2	SWOT analýza	38
5	Výsledky.....	39
5.1	Výsledky interview	40
5.1.1	Zástupce Policie České republiky	40
5.1.2	Bezpečnostní manažer fotbalového klubu.....	46
5.1.3	Člen soukromé bezpečnostní služby	48
5.2	Výsledky SWOT analýzy	50
5.3	Shrnutí výsledků.....	52
6	Diskuze.....	53
6.1	Rozbor výsledků SWOT analýzy	53
6.1.1	Silné stránky	53
6.1.2	Slabé stránky	54
6.1.3	Příležitosti	56
6.1.4	Hrozby.....	58
6.2	Návrhy pro obecné zlepšení bezpečnosti na sportovních akcích	60
6.2.1	Zlepšení bezpečnosti sportovních akcí	60
6.2.2	Úkoly pracovníků participujících na konání sportovních událostí..	64
6.3	Shrnutí práce.....	65
7	Závěr.....	66
8	Seznam použitých zkratk.....	67
9	Seznam použité literatury.....	68
10	Seznam použitých obrázků.....	72
11	Seznam použitých tabulek.....	73

1 ÚVOD

Sport je tak starý, jako lidstvo samo. Už od první chvíle mezi sebou lidé soupeřili a předháněli se, kdo je lepší. Často na tom totiž závisel jejich život. Ve volném čase si však člověk našel chvíli na soutěž v házení kamenem, běhu či souboji jen pro zábavu.

S vývojem společnosti a omezením násilí na “nezbytné“ případy si lidé museli najít nové, méně vražedné druhy zábavy, a tak se zrodily první sporty. Ať už čínský fotbal, perské pólo, africká lukostřelba nebo řecký hokej, všechny sporty měly jeden společný znak. Tím byl pocit vítězství. Opojný stav mysli chvilkově nabytý přemožením oponenta, a to nejen silou, ale také myslí a umem. Tento pocit se však neobjevoval jen u vítězných atletů, ale také u jejich fanoušků, a právě toto propojení vedlo k rozšíření sportů a tvorbě profesionálních týmů.

Sportovní stadiony rostly po celém světě a už od pradávna byly naplněny až k prasknutí. Sport už nebyl jen pro zábavu, sportovci a týmy byli za svoji tvrdou práci odměněni velkým bohatstvím. Fanoušci byli ochotni za emoční zážitek zaplatit často nemalé částky. To a vypjatá atmosféra sportovních klání způsobovalo mezi diváky rozepře. Ti se nezdřáhali použít ani fyzické násilí, aby podpořili svého favorita a stávali se tak živoucí součástí utkání.

Takovéto divácké násilí bylo prvním problémem, se kterým se sportovní akce musely potýkat. Vážnou hrozbou byly také povětrnostní podmínky, které mohly ukončit celá utkání a rozehnat diváky do úkrytů. V dnešní době se stále více do popředí dostává hrozba terorismu. Moderní teroristé si pro své útoky vybírají takzvané měkké cíle a sportovní akce jsou jejich typickým představitelem.

Právě těmito hrozbami se bude tato práce zabývat. Sportovní akce jsou po celém světě jinak chápány, a zatímco někde je jim přikládána velká důležitost, jinde zase minimální. Jako dlouholetý sportovec jsem přirozeně inklinoval ke sportovní tematice, a tak spojení sportu s bezpečností pro mě byla ideální volba. Doufám, že tato práce bude přínosem do českého sportovního prostředí a bude uceleným shrnutím charakteru bezpečnosti sportovních akcí v nedávné minulosti.

2 CÍLE PRÁCE

Cílem této práce je poznat a pochopit aktuální bezpečnostní hrozby, které ohrožují sportovní akce v České republice, ale i ve zbytku světa. Aby hrozby mohly být pochopeny, musí být do hloubky rozebrány. Také je třeba analyzovat už proběhlé mimořádné události v souvislosti se sportovními akcemi a poučit se z nich.

Dalším úkolem je navrhnout opatření proti těmto hrozbám a současně pro zlepšení bezpečnostní situace na všech sportovních akcích. K tomuto cíli budou využity nabyté znalosti, interview se zástupci zainteresovaných stran a následně SWOT analýza přechozích bodů.

Domnívám se, že by poznatky získané skrze teoretickou část měly korespondovat s názory odborníků, jelikož zdroji pro tuto práci budou oficiální příručky vydané nadnárodními organizacemi, jako je Organizace spojených národů či Evropská unie. Pokud korespondovat nebudou, bude třeba zjistit, proč tomu tak je.

Posledním úkolem bude vyhodnocení bezpečnostních opatření skrze výše zmíněnou SWOT analýzu, vysvětlení těchto výsledků a jejich následná diskuze.

3 PŘEHLED SOUČASNÉHO STAVU

Sportovní akce jsou jedním z jasných příkladů měkkého cíle. Měkké cíle jsou charakterizovány jako *objekty, prostory nebo akce charakterizované častou přítomností většího počtu osob a současně absencí či nízkou úrovní zabezpečení proti násilným útokům.* [1, s6]

Z definice vyplývá, že takovéto objekty jsou velmi zranitelné, což z nich činí ideální cíle pro teroristické útoky. Velký počet lidí v malých prostorách a s minimální obranyschopností přitahuje nejen pozornost teroristů, ale i bezpečnostních expertů, naopak pracujících na zlepšení bezpečnosti zranitelných objektů, po celém světě. Ačkoliv se ochrana měkkých cílů specifikuje hlavně na závažné trestné činy, jako například terorismus, její principy se dají použít i v předcházení lehčího protiprávního jednání, jako je krádež. V této části budou představeny i další bezpečnostní hrozby, kterým sportovní akce, jako měkký cíl, musí čelit.

3.1 Terorismus

Terorismus je plánované a promyšlené násilí, zaměřené proti nezúčastněným osobám, sloužící k dosažení vytčených cílů. [2] Dá se dělit mnoha způsoby, ale pro tuto práci se nejvíce hodí toto dělení. Na politický, náboženský, rasově založený, a environmentální. [3] Z čehož jsou nejběžnější první dva druhy.

Politický terorismus je založen buď na nacionalismu a z toho plynoucí snaze získat autonomii, či potvrdit národní identitu, jako například Irská republikánská armáda či baskická ETA. Tento druh terorismu byl mířen výhradně na vládní činitele a byl aktivní v druhé polovině 20. století. Druhou motivací k politickému terorismu je příklon k politickému směru, a to buďto marxisticky a anarchisticky orientovaná levice nebo národně šovinistická, rasistická a xenofobní pravice. V souvislosti s uprchlickou vlnou z Blízkého východu se znovu probouzí pravicový terorismus.

Náboženský terorismus je cílen proti lidem jiného vyznání a jeho přívrženci se vyznačují fanatickým přesvědčením a ochotou zemřít pro “vyšší účel“. Proto si náboženští teroristé nejčastěji volí metodu sebevražedného atentátu. Ačkoliv je tato metoda dnes méně častá, stále má na svědomí nejvíce lidských životů. [3] Nábožensky založený terorismus se objevil v druhé polovině 90. let 20. století a aktivní je dodnes. V současnosti je reprezentován hlavně džihádismem, což je radikální odnož islamistické ideologie.

Kromě hlavního cíle teroristů, ať je to politická, náboženská či jiná změna, je klíčové vyvolat v široké veřejnosti strach. Rozsévání strachu je strategickou zbraní, jelikož má negativní dopad nejenom na společnost, formou obavy o život, ale také na ekonomiku, skrze omezení cestovního ruchu nebo poklesu investic. [4]

Těžce řešitelnou bezpečnostní otázkou jsou takzvaní osamělí vlci, kteří operují bez spojení s jakoukoliv organizací či buňkou. Problémem je, že jejich aktivity nelze dopředu nijak vystopovat a potenciálně překazit. Jediná možnost je zde prevence školením personálu na identifikaci neobvyklého chování. Teroristé většinou neútočí bezmyšlenkovitě a svůj cíl si pečlivě vyberou. Právě při finálních fázích příprav je největší šance teroristický čin překazit. [3, 4]

Tyto fáze jsou:

1. Pozorování – pečlivé prohlédnutí silných a slabých stránek cíle
2. Získávání informací – například o ochrance a vstupech
3. Test bezpečnosti – pokus o vstup do nepřístupných míst
4. Získávání vybavení
5. (Nácvik) – teroristé mohou svůj čin dopředu otestovat, aby viděli reakci zasahujících složek
6. Finální přípravy – rozmístění vybavení a samotný čin [3]

Pro své aktivity teroristé v minulosti volili hlavně bomby a sebevražedné atentáty. V současnosti se však terorismus přesunul k jednodušším metodám. Moderní teroristé využívají běžně dostupných věcí, jako například automobilů, chladných zbraní nebo střelných zbraní, a tak je náročnější tyto jedince dopředu vystopovat a odhalit jejich plány. To však neznamená, že by riziko bombového útoku bylo nějak zanedbatelné. Strach budí také použití zbraní hromadného ničení či chemických, biologických, radiologických, nukleárních zbraní a výbušnin (CBRNE). Do držení takového arsenálu by se teroristé mohli dostat proliferací ze zemí bývalého Sovětského svazu nebo zemí s narušenou vládní strukturou. [4]

3.1.1 Důležité teroristické útoky:

- Útoky na světové obchodní centrum a Pentagon 11. září 2001;
- útoky sarinem v japonském metru 1995;
- bombový atentát v londýnském metru 2005;
- listopadové útoky v Paříži 2015.

Pařížské útoky se dotkly také souběžně probíhajícího fotbalového utkání mezi Francií a Německem. Před stadionem vybuchlo několik náloží a byli zabiti minimálně 3 lidé. Pořadatelé utkání provedli invakuci čili zadrželi oba fotbalové týmy a 80 tisíc diváků na stadionu několik hodin po zápase, pro jejich bezpečnost. [5]

3.1.2 11. září 2001

Dne 11. září se udála série koordinovaných teroristických útoků vedených pod záštitou militantní islamistické organizace al-Káida. Usáma Bin Ládín byl přesvědčen, že Spojené státy americké jsou slabé na základě výsledku války ve Vietnamu, bombového útoku na americkou vojenskou základnu v Beirutu (1983) a stažení amerických vojsk ze Somálska (1993) a hodlal to světu dokázat. S nápadem na sebevražedný letadlový útok přišel jeden z pákistánských pilotů. Této myšlenky se chopil al-Káidský mozek Chálid Šejch Muhammed, který v devadesátých letech dvacátého století plánoval útoky na americká letadla v Asii v rámci požárem zmařené operace Bojinka. Následně přednesl tento nápad Bin Ládínovi. Schválené a investované Usámou Bin Ládínem, plánované Chálidem Šejchem Muhammadem a provedené vedoucím Muhammadem Attou s dalšími osmnácti muži, příprava na útoky mohla začít. [6]

Devatenáct atentátníků postupně odcestovalo do USA, s čímž většina z nich jako občané Saudské Arábie neměla problém. V průběhu jejich pobytu ve Spojených státech amerických komunikoval vedoucí Atta s hlavou hamburské buňky al-Kaidy skrze zdánlivě neškodné e-maily. [6]

11 září ráno teroristé nasedli do čtyř letadel vzletajících z východního pobřeží USA a následně se pomocí schovaných zbraní a bombových hrozeb zmocnili tří letadel. První z nich, let 11 American Airlines z Bostonu, v 8:46 bylo navedeno do severní věže Světového obchodního centra v New Yorku. Veřejnost si myslela, že se jednalo o zbloudilé soukromé letadlo. Po sedmnácti minutách zasáhlo druhé letadlo, United Airlines let 175 z Bostonu, jižní věž stejného komplexu. Obě budovy byly těžce poškozeny, v plamenech a začaly se bortit. Lidé bez možnosti úniku skákali z oken. Nyní bylo všem jasné, že jsou Spojené státy americké pod útokem. Třetí letadlo, let 77 American Airlines z Dullesu, se v 9:37 střetlo s jihozápadní částí Pentagonu u Washingtonu, D. C. V reakci na to vyhlásila americká vláda celonárodní zákaz vzletu. V posledním, čtvrtém letadle, let 93 United Airlines z Newarku, vypukl boj mezi únosci a posádkou, po kterém byl letoun naveden posádkou do země poblíž města Shansksville v Pensylvánii. [6]

Kolem 10. hodiny odpolední se zhroutily obě věže Světového obchodního centra, několik okolních budov bylo těžce poškozeno a také se zřítilo. Zemřelo bezmála 3 000 lidí, kolem 2 750 v New Yorku, 184 v Pentagonu, 40 v Pensylvánii a 19 únosců. Zahrnuto je také více než 400 příslušníků newyorských policistů a hasičů, kteří byli první u zásahu. Dopady byly nezměrné, a to nejen na životech a infrastruktuře Manhattanu, ale také na světové finančnictví. Světové obchodní centrum bylo srdcem newyorského obchodu a útoky uzavřely burzu na čtyři dny. Na dva dny byly také zastaveny všechny lety, a i po této době pokračovaly ve značně omezeném režimu [6]

Na druhou stranu pro al-Káidu byly útoky obrovským úspěchem. Zásah přímo do "srdce nepřítele" ukázal, že al-Káida je organizace s celosvětovým dosahem, disponující značnými financemi, loajálními vojáky a kvalitním vybavením. Schůzky členů probíhaly v Malajsii, koordinace a plány přicházely z německého Hamburku, atentátníci se učili létat přímo ve Spojených státech amerických, finance pocházely z Dubaje, teroristé byli rekrutováni z celého Blízkého východu, a to všechno se dělo pod dohledem vůdců al-Káidy v Afghánistánu. [6]

Americký prezident George W. Bush 20. září vyhlásil "válku proti teroru". Poprvé v historii Severoatlantická aliance (NATO), aktivoval článek 5 o kolektivní obraně a 7. října byla americká a spojenecká vojska vyslána do Afghánistánu. Spojené státy rychle zavedly řadu bezpečnostních opatření na veřejných místech, jako letiště, vládní budovy nebo sportovní centra. Ačkoliv následující události v Afghánistánu vzbudily vlnu kontroverze, nevole a konspiračních teorií, není debat o tom, že útoky 11. září 2001 navždy redefinovaly podobu celosvětové bezpečnosti a změnily styl jak teroristických útoků, tak i boje proti nim. [6]

Ačkoliv tento hrůzný zločin nijak nesouvisí se sportem, jeho následky se znatelně promítly v bezpečnostních postupech ve všech odvětvích běžného lidského života po celém světě, a to včetně sportu. Bylo zřejmé, že teroristé mohou zasáhnout kdekoliv a kdykoliv a sportovní akce jakožto měkký cíl jsou ideálním terčem pro jejich záměry.

3.2 Sport a terorismus

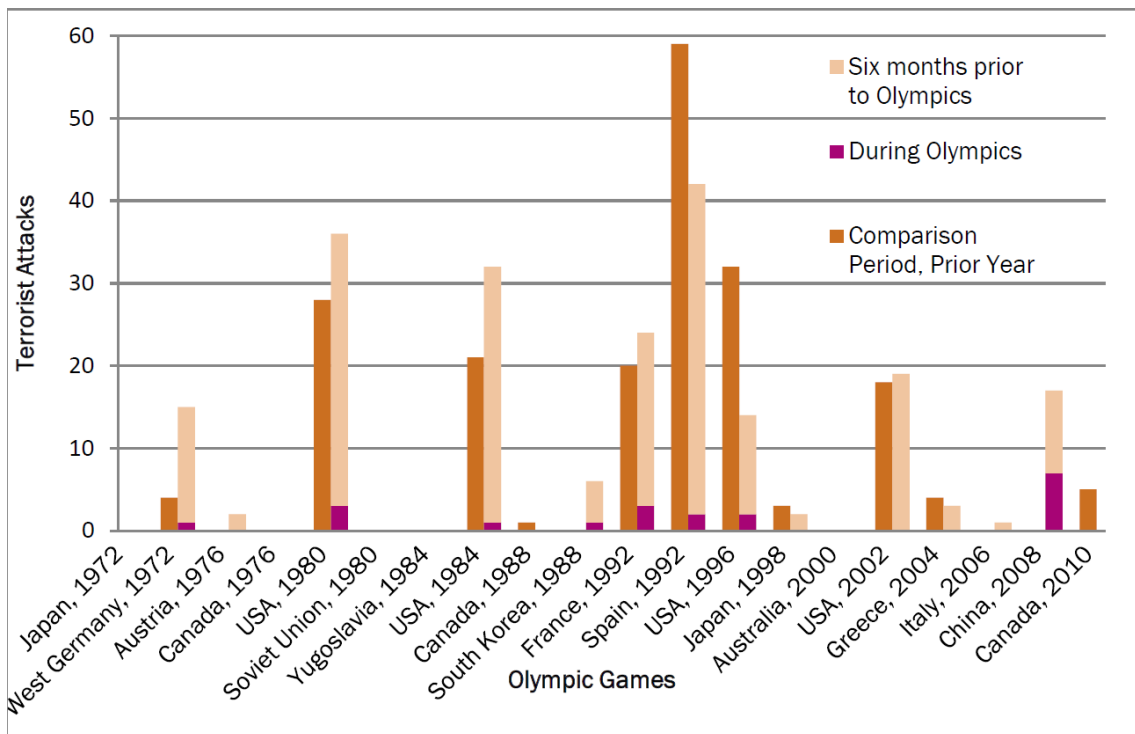
Sport je globálně oblíbenou činností, a tak neunikl ani hledáčku teroristů, kteří mezi lety 1972 až 2004 podnikli kolem 170 útoků na sportovní akce. [7] Po letech 1972 a 2001 se krizový management v oblasti plánování velkých sportovních akcí přenesl do popředí a promítl se v řadě nových bezpečnostních opatření pro pořadatele i zúčastněné. Velké sportovní akce, jako olympijské hry či mistrovství světa jsou ideálním terčem teroristů. Městy proudí masy lidí, které představují cíl a zároveň i skrýš. Ubytovací zařízení jsou plná a s minimální ostrahou. Městská infrastruktura, na které akce stojí, je maximálně vytížená a zranitelná.

Organizátoři sportovních akcí ročně investují přes 2 miliardy amerických dolarů (44 miliard korun českých) do jejich zabezpečení. Během let s velkými sportovními událostmi, např. olympiády nebo mistrovství světa ve fotbale, tato částka přesáhne i 6 miliard USD (132 miliard CZK). [3] "V ceně" jsou zahrnuti zaměstnanci, fyzické obranné systémy (kontrola perimetru, vstupu, dopravy...), analýzy rizik, krizový management. Následující seznam uvádí finance vynaložené pořadatelí olympijských her do bezpečnosti od roku 1992.

- *1992 Olympijské hry v Barceloně: 66 milionů USD (1,5 miliardy CZK)*
- *1996 OH v Atlantě: 108 milionů USD (2,4 miliardy CZK)*
- *2000 OH v Sydney: 179 milionů USD (3,9 miliardy CZK)*
- *2002 ZOH v Salt Lake City: 500 milionů USD (11 miliard CZK)*
- *2004 LOH v Athénách: 1,5 miliardy USD (33 miliard CZK)*
- *2008 LOH v Pekingu: 6,5 miliardy USD (143 miliard CZK)*
- *2010 ZOH ve Vancouveru: 1 miliardy USD (22 miliard CZK)*
- *2012 LOH v Londýně: 2 miliardy USD (44 miliard CZK) [3, s.2]*

Jak je ze seznamu vidět, po 11. září 2001 se výdaje na bezpečnost olympijských her více jak zdvojnásobily a drží si rostoucí trend.

3.2.1 Olympijské hry

Obrázek 1 - Terorismus na olympijských hrách 1972-2010 [8]

Graf ukazuje teroristické útoky v zemích pořádající olympijské hry dle Globální databáze terorismu ve dvou sloupcích. Druhý, fialový a béžový, shrnuje dobu šesti měsíců před hrami a hry samotné. První, hnědý sloupec, je stejná doba minulý rok.

U pěti případů nedošlo ani v jednom z pozorovaných časových úseků k žádnému teroristickému útoku. Jednalo se o Japonsko 1972, Kanadu 1976, Sovětský svaz 1980, Jugoslávii 1984 a Austrálii 2000. Naopak nejvíce útoků během samotného trvání olympijských her se stalo v Číně 2008 (7). Nejvyšší počet mrtvých zanechaly již zmiňované západoněmecké hry (17). Nejvíce raněných bylo při hrách v USA 1996 (110). Hry s nejvyšším počtem teroristických útoků během všech sledovaných období byly ve Španělsku v roce 1992. Celkově se dá říct, že graf koresponduje s globálním teroristickým trendem napříč desetiletími. I přesto lze obecně olympijské hry považovat za bezpečné. [8]

Mnichov, Západní Německo 1972

Olympijské hry v Mnichově 1972 byly první velkou akcí pořádanou Německem od druhé světové války. Hry přes více než týden probíhaly bez problémů. Dne 5. září ve 4:30 ráno však osm členů palestinské teroristické skupiny Černé září, odnože Fatahu, přešlo plot olympijské vesničky v převlečení za atlety a vniklo do ubytovacího komplexu izraelského týmu. Při vstupu narazili na odpor ze strany neozbrojených atletů. Dva z nich byli zabití a devět uneseno. [9]

Teroristé požadovali propuštění více než dvou set palestinských vězňů a také Andree Baadera a Ulrike Meinhofovou, členy Frakce Rudé armády, včetně letadla pro bezpečnou přepravu na Blízký východ. Plánovaná záchranná operace západoněmecké policie byla vysílána na všech televizních kanálech, ke kterým měli přístup i teroristé, a tak skončila dříve, než začala. Mezitím byli rukojmí přesunuti do autobusů a následně do připravených vrtulníků. [9]

Policie se rozhodla připravit léčku na letišti. Ačkoliv byla na tento úkol lépe vycvičena i vybavena armáda, kvůli poválečným dohodám však nemohla zasahovat do policejních akcí. Místo toho byli v okolí rozmístěni policejní odstřelovači bez dostatečného tréninku a vybaveni pouze útočnými puškami bez nočního vidění a bez radiokomunikačních přístrojů. Na raněji bylo pro teroristy připraveno letadlo Boeing 727, které mělo být obsazeno policisty v převlečení za posádku, ale z neznámého důvodu nebyla a pancéřová vozidla byla vyslána pozdě a zdržela se v městské dopravě. [9]

Ve 22:30 helikoptéry přistály na letišti Fürstenfeldbruck za Mnichovem, kde na ně už čekala policejní past. Poté, co teroristé zjistili, že letadlo je prázdné, informovali křikem své spolubojovníky, načež policie z připravených pozic spustila palbu. Jenže izraelští rukojmí zůstávali svázáni ve vrtulnících, do jednoho teroristé hodili granát a druhý z blízké vzdálenosti pokropili palbou. Krátce po půlnoci se situace uklidnila. Ve výsledku byli tři teroristé zajati, pět zabit. Zemřelo všech devět izraelských rukojmí a jeden policista, další dva zasahující policisté byli zraněni přátelskou palbou. Olympijské hry byly na 24 hodin pozastaveny. [9]

Vyšetřovací orgán došel k závěru, že neštěstí se nedalo předejít, ačkoliv jeden z preventivních scénářů vypracovaný policejním psychologem Georgem Sieberem do detailu popisoval události únosu, který následně proběhl. Tato možnost byla ale zavrhnuta. V řádu hodin po incidentu byl Sieber zbaven své funkce v rámci snahy o zametení chyb. Izrael v reakci na tragédii spustil operaci Hněv Boží, která spočívala v cílené eliminaci hlav Černého září. [9]

Kritickou chybou organizátorů z hlediska zabezpečení objektu a následným selháním západoněmecké policie vešel "Mnichovský masakr" do dějin jako jedna z nejhorších událostí spojená se sportem. Stal se hnacím motorem pro zlepšení bezpečnosti sportovních akcí a hrozba terorismu na olympijských hrách nabyla nových rozměrů.

Atlanta, USA 1996

Dne 27. července vybuchla po domácku vyrobená hřebíková bomba v olympijském parku, kde se dav scházel na koncert. Díky včasnému zásahu člena ochranky bylo okolí evakuováno, ale i přesto přišla o život jedna žena a dalších 110 lidí bylo zraněno. [8]

Peking, Čína 2008

Dne 9. srpna byl na jedné z pekingských památných věží nožem napaden americký byznysmen, jeho žena a jejich průvodce. První jmenovaný útok nepřežil, útočník poté spáchal sebevraždu skokem z druhého patra věže. Vyšetřování vyloučilo vazby na teroristické organizace a dospělo k závěru, že útočník byl mentálně narušený. [8]

Další útok proběhl 13. srpna, kdy vybuchla bomba v technologické zóně poblíž Pekingu, přičemž dva lidé byli zabiti. Útočník je neznámý a pravděpodobným motivem byla průmyslová sabotáž. [8]

3.2.2 Fotbalová utkání

V roce 1994 v Džibutsku byli granátem zabiti 4 diváci fotbalového utkání a dalších 15 bylo zraněno. V tom samém roce severoirská paramilitární organizace Ulsterská dobrovolnická síla zastřelila 6 a zranila 5 diváků světového šampionátu v severoirské hospodě. [8] V roce 2008 se irácká sebevražedná atentátnice odpálila na městském náměstí, kde fanoušci sledovali fotbalové utkání. Nejméně 29 lidí bylo zraněno. [3] Kolem 75 obětí a 70 zraněných si vyžádal útok v Jihoafrické republice roku 2010, kde dva sebevražední atentátníci odpálili výbušninu v davu sledujících. Ten samý rok proběhlo také několik útoků v Somálsku [8]

V Evropě nejsou teroristické útoky v rámci sportovních akcí nijak časté, a to i díky přísnějším kontrolám prováděným proti fanouškovskému násilí a pyrotechnice při vstupu na stadiony.

3.2.3 Ostatní sporty

Boston, USA 2013

15. dubna 2013, na Den Patriotů, se konal sto sedmnáctý ročník Bostonského maratonu. Závodu napříč massachusettským městem Boston se zúčastnilo přes 26 000 běžců z celého světa. Přibližně po pěti hodinách, nedaleko od cíle závodu, vybuchla první bomba a zanedlouho, asi o 200 metrů dále, i druhá. Složky "first responders" (americký systém IZS) byly ihned aktivovány a byl zřízen zdravotnický stan pro zraněné. Při tomto útoku přišli o život tři lidé a přes 260 jich bylo zraněno. Vyšetřovatelé zjistili, že bomby byly po domácku vyrobené z tlakových hrnců naplněných trhavinou a hřeby. Na základě videozáznamů kamer přihlížejících byli identifikováni viníci – dva čečenští přistěhovalci žijící už přes deset let v USA. Jeden z nich podlehl zraněním obdrženým v přestřelce s policií a druhý byl odsouzen k trestu smrti. [10, 11]

3.3 Divácké násilí

Divácké násilí je charakterizováno jako *jednání osob v souvislosti se sportovní akcí, které může způsobit nebo působí fyzickou újmu osobám, škodu na majetku nebo narušuje veřejný pořádek. Takové jednání se nemusí uskutečnit jen na stadionu, ale také v jeho okolí, případně při dopravě a přesunu fanoušků. Toto jednání je často plánované a má opakovaný či manifestační charakter.* [12, s.2]

Je důležité, kdo se tohoto jednání dopouští. Divácké násilí bude mít rozdílnou podobu u běžně spořádaného fanouška, momentálně nespokojeného s verdiktem rozhodčího, a u organizované skupiny radikálních “ultras“. Charakterizujícím prvkem pro divácké násilí je příslušnost k určitému týmu či národnosti. [12] Běžně pojmenované také jako chuligánství (od britského hooligans) se začalo objevovat na konci 19. století a plně se projevilo v druhé polovině století 20. Jak název napovídá, divácké násilí má kořeny ve Spojeném království. V 80. a 90. letech bylo běžným fenoménem doprovázejícím fotbalová utkání ve většině zemí. Po sérii stadionových neštěstí (Heysel 1985, Bedford 1985, Bastia 1992) bylo nutno podniknout kroky k jeho pokrytí [7, 3]

V roce 1985 Rada Evropy zavedla Evropskou úmluvu k diváckému násilí a neslušnému chování při sportovních událostech, zvláště při fotbalových zápasech. Dle úmluvy byl zřízen stálý výbor reprezentující všechny státy EU a vydáno přes 30 doporučení, přičemž některá jsou považována za měřítko celosvětového boje proti diváckému násilí. [13]

Sportovní události jsou v současnosti bohužel pevně spjaty s nárůstem kriminality. Jen pouhou logickou úvahou lze vyvodit, že velký počet osob ve sportovním areálu zákonitě zvyšuje pravděpodobnost výskytu trestných činů. Nevhodné chování na sportovních stadionech však není pouze záležitostí posledních dvou století, tento fenomén se s lidstvem pojí již od starověku.

3.3.1 Historie diváckého násilí

Příklad můžeme nalézt v antickém Řecku, kde při konání olympijských her dohlíželi na pořádek mezi diváky ozbrojení strážci. Starověcí Řekové někdy také zaváděli zákaz požívání alkoholu na stadionech z důvodu nevhodného chování návštěvníků, které s sebou přinášelo. Starověký Řím a jeho oblíbené závody válečných vozů se vyznačovaly značnou rivalitou jednotlivých týmů. Nebylo neobvyklé, že taková rivalita vyústila ve slovní a fyzické násilí. Dále například římský senát na deset let zakázal městu Pompeje pořádání gladiátorských zápasů, a to ne kvůli brutalitě samotných zápasů, ale kvůli diváckému násilí, které se rozpoutávalo mezi diváky. Ve Východořímské říši dokonce diváci zapalovali dřevěná závodiště tak často, že císař Justinián I. nařídil stavbu mramorových závodišť, aby žhářství zamezil. V roce 532 během povstání Níká v Byzantské říši se kvůli sociální nespokojenosti závodní týmy spojily a společně zaútočily na Justiniánův palác, tyto nepokoje trvaly několik dní a zahynulo v nich kolem 30 000 obyvatel Konstantinopole. [14, 15]

Středověká Británie si velice oblíbila fotbal. Bohužel tento sport s sebou nesl tak obrovskou vlnu diváckého násilí, že mu ani četná opatření a nařízení vydaná vládou nestála v cestě. Problémy došly tak daleko, že londýnský starosta na popud krále Edwarda II. zakázal konání fotbalových utkání ve městě. Divácké násilí Británii sužovalo natolik, že v roce 1618 byla založena první policejní jednotka vycvičená speciálně na boj proti tomuto jevu. [14]

3.3.2 Divácké násilí v současnosti

V současnosti se divácké násilí přesunulo primárně mimo stadiony, což způsobila řada opatření a také domluvy mezi kluby a skalními fanoušky, takzvanými hooligans nebo ultras. Potyčky mezi těmito fanoušky bývají předem domluvené na určité místo, čas a někdy i počet, a to skrze sociální sítě. Takovéto potyčky se často konají v ulicích měst a neobejdou se bez vandalismu a jiného narušení veřejného pořádku. [7, 12]

Projevy diváckého násilí

- Verbální – chorály, provokace nebo urážky
- Gestikulace – obscénní gesta
- Házení předmětů – nápoje, kameny či vytrhaná sedadla
- Přerušování hry – vběhnutí na hrací plochu
- Vandalismus – ničení oplocení, sedadel nebo pyromanie
- Fyzické – potyčky, rvačky, ale i bodání nebo střelba [3]

Chuligánství je problém hlavně na vnitrostátní úrovni, kde vzniká a dlouhodobě vře rivalita mezi kluby. Mezinárodní zápasy doprovází tento jev ve značně mírnější podobě. Kromě Britských ostrovů se fotbalové násilí vyskytuje hlavně v Itálii, Německu, Nizozemí a Belgii. Ve Střední a Východní Evropě jsou nechvalně známí polští, srbští a chorvatští hooligans. [7] V České republice je vyvíjeno společné úsilí většiny klubů, PČR, FAČR a LFA proti projevům radikálním hooligans, některé kluby však nevhodné chování těchto fanoušků neoficiálně tolerují kvůli profitu a vytvoření atmosféry na stadionu. Čeští chuligáni jsou hlavně pravicově zaměřeni a probíhá mezi nimi mezisportové prolínání, někteří kluboví hooligans mají dokonce mezinárodní vazby a navzájem se navštěvují, příkladem je FC Baník Ostrava a jejich přátelé v Dynamu Kyjev. [16]

3.3.3 Divácké násilí v ČR

V České republice je toto násilí spojováno hlavně s fotbalem, v menší míře pak s ledním hokejem a případně futsalem. Přestože se většina legislativních norem zaměřuje výhradně na fotbal, platí i pro ostatní sporty, které se s diváckým násilím potýkají. [12]

Dříve byla bezpečnost sportovních akcí hlavně pod taktovkou Policie České republiky a organizátoři těchto akcí svoji povinnost často odbývali nedostatečným počtem proškoleného personálu nebo nedůkladnými prohlídkami na intoxikaci a držení zakázaných předmětů. Tato situace se změnila s implementací usnesení vlády č. 912 ze dne 23. července 2008 s názvem “Návrhy opatření k řešení problematiky diváckého násilí”.

V roce 2009 (novelizována 2017) byla navíc podepsána nová dohoda mezi Policií České republiky a tehdy ještě Českomoravským fotbalovým svazem, nyní Fotbalovou asociací ČR a Ligovou fotbalovou asociací. Statistiky uváděly, že přítomnost uniformovaných policistů na stadionech konflikty spíše přitahovala, než odrazovala. Proto dohoda zbavila PČR povinností zabezpečovat sportovní akce, kterou od té doby zastávají pouze majitelé sportovních objektů.

Ti jsou zodpovědní za dostatečný počet kvalitně proškoleného personálu, splněné bezpečnostní standardy stadionů a fungující spolupráci s policií. Ta se stará o veřejný pořádek mimo stadion a dovnitř vstupuje jen na vyžádání majitele stadionu, pokud jeho personál nemá možnost udržet pořádek dostupnými prostředky. V průběhu utkání také poskytuje bezpečnostnímu pracovníkovi stadionu informace pro efektivní předcházení diváckému násilí. Krom toho policie na utkání vysílá spottery, kteří jsou experti v problematice diváckého násilí. Dále policie eskortuje rizikové fanoušky z místa jejich příjezdu, například vlakové nádraží, na stadion a po konci utkání zase ze stadionu zpět. Nová dohoda zavádí také rizikovost utkání, podle které se k němu přidělují bezpečnostní pracovníci a policejní jednotky.

Úpravou prošel i zákon č.115/2001Sb., o podpoře sportu, který nově uváděl povinnosti pořadatelů sportovních akcí a zavedl za jejich nesplnění přísnější tresty. Nově nabytá práva a povinnosti byla pro sportovní kluby shrnuta v dokumentu "Bezpečí na sportovních utkáních". [7, 12, 16, 17, 18, 19, 20]

V případě rizikových utkání se vždy mezi PČR a FAČR nebo fotbalovým klubem sepisuje místní ujednání, které obsahuje informace o rizikových fanoušcích, jejich přepravě, a to pro oba kluby. Dále předpokládané bezpečnostní hrozby, počty bezpečnostních pracovníků a jim vyhrazené bezpečnostní postupy. Také kontakty na všechny zainteresované strany (například přítomní členové HZS nebo ZZS), počty nasazených policejních jednotek zahrnující i obecní policii. Tento dokument v závěru obsahuje šablonu pro evaluace proběhnuvší sportovní události a všechny úkony, které musela pořadatelská služba nebo PČR vykonat. [18]

Policejní činnost v oblasti sportovních akcí se dělí na dvě části. První je takzvaný low profile policing, představující preventivní činnost PČR. Druhou částí je hard profile policing, který ztělesňuje zásah pořádkové policie, "těkžooděnců". [12]

Antikonfliktní tým

V oblasti prevence diváckého násilí fungují členové policejních antikonfliktních týmů. Jejich práce spočívá v deeskalaci hrozících konfliktů skrze znalost komunikačních metod. Jsou také zprostředkovateli kontaktu mezi davem a zasahujícími pořádkovými jednotkami. Komunikují také s laickou veřejností, které vysvětlují průběh a nutnost případných zásahů. Bývají nasazeni nejen ve fanouškovských průvodech, ale také v hromadné dopravě. [12]

Spotting

Metoda prevence diváckého násilí založená na monitorování nebezpečných fanoušků. Tento monitoring provádí příslušníci kriminální policie v civilním oblečení s odpovídajícím tréninkem, znalostí rizikových skupin a jejich projevů. Spotting je hlavně preventivním opatřením a jeho cílem jsou nejradikálnější fanoušci, kteří burcují ostatní k nevhodnému chování. Spotteři navzájem spolupracují a vyměňují si informace i na mezinárodní úrovni. Poskytují cenné informace pro policejní zásahy a podílí se i na tvorbě samotných bezpečnostních opatření akcí. Na základě znalosti rizikových fanoušků čeští spotteři doprovází týmy i na zahraniční utkání a stejně tak Českou republiku navštěvují spotteři zahraniční. [7, 12]

3.3.4 Nejznámější projevy diváckého násilí ve světě

Peru – Argentina (Lima 1964)

Stadion byl přeplněn - 50 000 lidí sledovalo utkání kvalifikace na olympijské hry. Poté, co domácím nebyl uznán vyrovnávací gól, vtrhl na hřiště fanoušek a začal rozhodčího nahánět. Nakonec byl tvrdě zpacifikován policií, což vyvolalo vlnu nevole ostatních diváků. Na hřiště létaly cihly z rozbitých zdí, lavičky, lahve a další předměty. Policie byla nucena použít slzný plyn a psy, kteří způsobili chaos a tlačence, v jejichž důsledku zemřelo přes 300 lidí a kolem 1 000 bylo zraněno. Některé zdroje uvádí vyšší čísla, či dokonce střelbu do davu ze strany zasahující policie [21]

Boca Juniors – River Plate (Buenos Aires 1968)

Derby dvou rivalů z Buenos Aires skončilo smrtí 71 fanoušků a dalšími 150 zraněnými, průměrný věk obětí byl 19 let. Dodnes nikdo neví, co přesně se na stadionu stalo. Pravděpodobně chuligáni Bocy Juniors hodili zapálené vlajky na své rivaly do spodních řad, čímž vyvolali paniku, a oběti má na svědomí ušlapaní či udušení v důsledku zavřené brány tribuny. [22]

FC Liverpool – Juventus Turín (Brusel 1985)

Tato tragédie byla způsobena skupinou fanoušků Liverpoolu, kteří vtrhli do sektoru turínských fanoušků, násilím je natlačili na zeď stadionu Heysel, která se pod tlakem zřítily. Takto zahynulo 39 fanoušků a dalších 600 bylo zraněno. Za tento incident byly na 5 let všechny anglické kluby vyloučeny z evropských soutěží, ačkoliv byl na vině také špatný stav stadionu a selhání organizátorů. [23]

Dynamo Záhřeb – Červená hvězda Bělehrad (Záhřeb 1990)

Už několik hodin před zápasem v ulicích Záhřebu probíhaly konflikty, skutečné násilí ale propuklo až na stadionu. Fanoušci Záhřebu házeli pro Bělehradských protějšcích kameny, ti odpověděli noži a vytrhanými sedadly za zpěvu nacionalistických písní. Konflikt se nakonec dostal i na hřiště, kde pokračoval přes hodinu. Ukončen byl až policisty za použití vodních děl a slzného plynu. Výsledkem bylo více než 100 pobodaných a otrávených slzným plynem. [24]

Al Masrí – Al Ahlí (Búr Saíd 2012)

Potom co domácí tým Masrí překvapivě zvítězil, vtrhli jeho fanoušci na hřiště a zaútočili na soupeřovi fanoušky. Policie včas neumožnila fanouškům Ahlí ústup a mnoho z nich bylo zabito anebo ušlapáno. Celkem bylo 74 lidí zabito a více než 500 zraněno. Egypt po této události zachvátily třídní nepokoje. [25]

3.3.5 Rasismus

Jak se ve společnosti začala objevovat rasová nesnášenlivost, tak rychle se přesunula i do oblasti sportu. Někteří fotbaloví hooligans však rasistické projevy nepoužívají či otevřeně odmítají. I přes to se rasismus na stadionech objevuje. Jedná se hlavně o Británii, východní Evropu a Balkán, ačkoliv v menší míře než v minulém století. Vděčíme za to národním i mezinárodním iniciativám pro boj s rasismem ve sportu (např. When racism wins – Nizozemí, No al Razzismo – Itálie, All Different – All Equal – celoevropská). Rada Evropy vydala pro boj proti rasismu Rezoluci o předcházení rasismu, xenofobii a intoleranci ve sportu. V České republice má boj proti rasismu na starost Komise pro potírání rasismu a extremismu na stadionech [7, 12]

3.4 Zvládání davu

Jedná se o velmi důležitou složku bezpečnostního plánování sportovních akcí. V davu na stadionech po celém světě ročně zahynou stovky lidí v důsledku davové paniky či nepokojů. Hlavními příčinami nezvládnutí davu jsou přespřílišná konzumace alkoholu, nedostatečná kontrola vchodů, přeplnění stadionů přes maximální kapacitu a nedostatky ve stavebním provedení. V případě, že mimořádná událost nastane, komunikace s davem je prakticky nemožná, proto je důležité mít od začátku preventivní opatření, zakotvená v infrastruktuře stadionů. [3]

3.5 Přírodní katastrofy

V České republice není tento jev tak vážný jako jinde ve světě, jelikož zde nehrozí tornáda nebo zemětřesení, stále je třeba na něj brát zřetel. Problémem je hlavně u venkovních sportů jako například fotbalu, a ačkoliv má většina českých stadionů kryté nebo částečně kryté tribuny, stále existují i ty, které žádné krytí nemají. Zde by mohl být problém třeba nárazový déšť či kroupy, které donutí diváky k úprku pod tribuny a do chodeb stadionu, kde může dojít ke konfliktům nebo tlačenicím a ušlapání. [3] Příkladem tohoto jevu je fotbalové utkání z roku 1988, kdy v Nepálu došlo k ušlapání 80 fanoušků, kteří se snažili schovat před krupobitím. [3]

3.6 Legislativa z oblasti bezpečnosti sportovních událostí

Trestní řád 141/1961 Sb. § 76 odstavec 2, **Zadržení osoby podezřelé**

Osobní svobodu osoby, která byla přistižena při trestném činu nebo bezprostředně poté, smí omezit kdokoli, pokud je to nutné ke zjištění její totožnosti, k zamezení útěku nebo k zajištění důkazů. Je však povinen tuto osobu předat ihned policejnímu orgánu; příslušníka ozbrojených sil může též předat nejbližšímu útvaru ozbrojených sil nebo správci posádky. Nelze-li takovou osobu ihned předat, je třeba některému z uvedených orgánů omezení osobní svobody bez odkladu oznámit. [26]

Trestní zákoník 40/2009 Sb. § 28, **Krajní nouze**

Čin jinak trestný, kterým někdo odvrací nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému trestním zákonem, není trestným činem. Nejde o krajní nouzi, jestliže bylo možno toto nebezpečí za daných okolností odvrátit jinak anebo způsobený následek je zřejmě stejně závažný nebo ještě závažnější než ten, který hrozil, anebo byl ten, komu nebezpečí hrozilo, povinen je snášet. [27]

Trestní zákoník 40/2009 Sb. § 29, **Nutná obrana**

Čin jinak trestný, kterým někdo odvrací přímo hrozící nebo trvajícím útok na zájem chráněný trestním zákonem, není trestným činem. Nejde o nutnou obranu, byla-li obrana zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku. [28]

Z trestního zákoníku také vychází možnost postihu při protiprávním jednání. Jedná se například o krádež, ublížení na zdraví, poškození cizí věci a další. Důležitým bodem je sankce zákazu vstupu na sportovní akce, která se v oblasti sportu hojně využívá.

Zákon č. 115/2001 Sb., **O podpoře sportu**

Tento zákon vymezuje postavení sportu ve společnosti jako veřejně prospěšné činnosti poskytované v celospolečenském zájmu a stanoví úkoly ministerstev, jiných správních úřadů a působnost územních samosprávných celků při podpoře sportu. [29]

Sdělení č. 118/1996 Sb., o sjednání Evropské úmluvy o diváckém násilí a neslušném chování při sportovních událostech, a zvláště při fotbalových zápasech [12]

Dohoda o spolupráci k zajišťování bezpečnosti a pořádku při fotbalových utkáních

Je smlouva mezi PČR a Fotbalovou asociací ČR o vzájemné spolupráci. [18]

3.7 Závazná opatření vydaná Radou Evropy

Sportovní akce mají přinášet hlavně radost a zábavu, proto je důležité, aby tyto akce byly bezpečné. Takové prostředí buduje lepší atmosféru a má pozitivní dopad na kriminalitu. Udržovat bezpečnost není nutné jen na stadionech, ale také v jejich okolí, při cestách na stadion a z něj, jelikož těmito místy proudí tisíce diváků. Opatření, která by toto byla schopna pokrýt, vyžadují kladný přístup a spolupráci všech zúčastněných stran, diváků, sportovních klubů, jejich zaměstnanců, policie a národních asociací. Podpořit příjemné prostředí na sportovních akcích pomůže konzultace klubů s představiteli fanouškovských základen nejen v oblasti ilegálních aktivit, ale také dodržováním sportovních zásad jako, fair play, tolerance a respekt protivníka. Komunikace s fanoušky by měla být vzájemně prospěšná a vést k hledání kompromisů. [12, 30]

Nutné je, aby všechen personál byl proškolen a vybaven adekvátně úkolům, které musí plnit. K významnému zlepšení dojde při zavedení jednotných cvičení zúčastněných stran na krizové situace a jejich řešení. [30]

Důležitá je úprava legislativy, která by ukládala pořadatelům vytvořit bezpečné prostředí, a to skrze architektonickou koncepci stadionu ve prospěch zvládnutí davu, dobré infrastruktury a hygienických opatření. Dále je třeba jednotný přístup k udělování licencí pro provoz stadionů a ucelený provozní řád, který podpoří spolupráci s policií a ostatními členy IZS, vytvoří jasné strategie a postupy pro případ trestných činů na stadionech, které zahrnují:

- Použití pyrotechniky;
- násilné nebo jinak zakázané chování; a
- rasistické nebo jiné diskriminační chování. [3, 30]

Zapojení složek IZS, a výhradně pak Policie ČR, by mělo být jasně určeno. Spolupráce pro udržování veřejného pořádku a krizových situací v okolí sportovišť je vyhodnocována a zlepšována na základě zkušeností získaných i na národní úrovni. Zásahy by měly být výhradně preventivní, využívat komunikaci s klubem i fanoušky a vést k deeskalaci hrozeb. Policie ČR by ale také měla shromažďovat záznamy o trestné činnosti, provádět vyšetřování a ukládat tresty. Uvalený trest by měl v odpovídající míře přesahovat i hranice a platit v ostatních státech Evropské unie. [30]

Pro tento případ má každý stát vytvořen národní informační bod, který komunikuje s body ostatních zemí a koordinuje mezinárodní spolupráci. Tyto body slouží jako zdroj informací o místních sportovních policejních operacích a také o radikálních částech fanouškových základen v rámci svého státu. Národní informační body participují na jednáních Stálého výboru Úmluvy o diváckém násilí Rady Evropy a státní experti se účastní i jednání přeborníků v oblasti sportovní bezpečnosti zvané Think-Tank. [7, 16, 30]

Úkoly Národního fotbalového informačního bodu (NFIP) za Českou republiku zastává odbor obecné kriminality úřadu služby kriminální policie a vyšetřování Policejního prezidia ČR. NFIP poskytuje odborné poradenství z oblasti diváckého násilí policejním specialistům a zároveň také spolupracuje se zahraničními partnery na organizaci zápasů, kterých se česká reprezentace účastní, a to nejen ve fotbalu, ale také v ostatních sportech (hokej, volejbal, házená, ...). NFIP komunikují mezi sebou na mezinárodní úrovni a v zemích, kde tyto body zřízeny nejsou, informace putují skrze Interpol nebo styčné důstojníky. [16, 20, 30]

3.8 Mezinárodní opatření

EU-SEC

V roce 2003 Mezinárodní institut Organizace spojených národů pro výzkum kriminality a trestní justice (United Nations Interregional Crime and Justice Research Institute, UNICRI) vytvořil ve spolupráci s mezinárodní policejní organizací INTERPOL Mezinárodní plánovací observatoř (International Planning Observatory, dále jen IPO), orgán složený z bezpečnostních plánovacích expertů, jejichž hlavní účel je podporovat a poskytovat služby státním úřadům zodpovědným za navržení a dodání bezpečnostních plánů pro budoucí velké společenské události. [7, s. 23]

Rada OSN poté rozhodla, že každý členský stát plánující velké společenské události, musí konzultovat Mezinárodní plánovací observatoř před jejich zahájením. Z kvalitní práce se vyvinul projekt Koordinační výzkumné národní programy pro bezpečnost v průběhu velkých společenských událostí v Evropě (Coordinating National Research Programmes on Security during Major Events in Europe, EU-SEC). Projekt trval čtyři roky (2004-2008) a jeho základem byla snaha o vytvoření evropské výzkumné oblasti z hlediska plánování a bezpečnosti velkých společenských akcí. Pilíři této snahy bylo prohloubení spolupráce mezi zúčastněnými stranami a výměna informací a poznatků. Shrnutím spolupráce byla příručka, která obsahuje analýzy dosavadních programů, zkoumá současnou situaci a navrhuje opatření do budoucna. Projektu se účastnily instituce z deseti vyspělých států Evropské unie. [7]

EU-SEC II

Na úspěch programu EU-SEC navázal program EU-SEC II (2008-2011). Partnerů zde bylo již 24 a vypracovali příručku Základy Evropského dvora pro bezpečnost velkých událostí (EHMES), který měl sjednocovat existující bezpečnostní plány v Evropě. [7] Programy EU-SEC I a II spočívaly spíše v analytické činnosti, následném zpracovávání dat a výměně mezi stranami, ale především byl zaměřen na specifické bezpečnostní modely, metody spolupráce, směrnice, technologie a výcvik expertů. EHMES byl spuštěn v roce 2010 a podporoval například EURO 2012 pořádané Polskem. [7]

GOAL

Evropské fórum pro bezpečnost ve městech (EFUS) vzniklo v roce 1987 spojením cca 300 měst, tato města se zavázala spolupracovat a vyměňovat si informace o prevenci násilí. EFUS se zaměřuje i na prevenci násilí ve sportu, a tak vznikl projekt GOAL. V roce 2009 se 6 evropských měst – Charleroi (Belgie), Genoa (Itálie), Liege (Belgie), Lille (Francie), Mannheim (Německo) a Solna (Švédsko) spojilo s experty se sdružení EUROFAN, navštěvovali partnery projektu a hodnotili kvalitu metod na prevenci sportovního násilí. Poznatky obsahuje publikace GOAL: Preventing Violence in Sport. [7, 31]

Green Guide

Green Guide byla vytvořena ve Velké Británii a osvojena samotnou asociací FIFA. Tato příručka poskytuje rady s cílem maximální bezpečnosti sportovních akcí. Míří nejen na sportovní management, ale také na architekty, inženýry a další zapojené strany. [7]

Rada Evropy

Rada Evropy vydala příručku Prevence násilí ve sportu, která shrnuje historii fotbalového násilí, hlavní neštěstí, současné trendy a vyzvedává například nutnost výchovy mladých fanoušků. Dalším důležitým dokumentem Rady Evropy v rámci sportu je “Evropská úmluva k diváckému násilí a nevhodnému chování při sportovních utkáních, zvláště při fotbalových zápasech“ z roku 1985 ze Štrasburku, jako reakce na neštěstí při fotbalovém utkání v Bruselu. V oblasti rasismu a xenofobie byla Radou Evropy přijata „Rezoluce o předcházení rasismu, xenofobii a intoleranci ve sportu“. [7]

FIFA a UEFA

Tyto organizace prosazují bezpečnost spojenou s fotbalovými utkáními s nejvyšší účinností. Bojují hlavně proti fanouškovskému násilí a rasismu na stadionech i mimo ně. Disciplinární komise může klubům v případě prohřešků ukládat peněžité tresty, anulovat výsledky, či je dokonce vyloučit ze soutěží. Tím nutí kluby, aby si kontrolovaly chování svých fanoušků i mimo domácí prostředí. [7]

Evropská unie

Pro Evropskou unii je klíčová hlavně "Příručka s doporučeními pro mezinárodní policejní spolupráci a opatření k předcházení a kontrole násilností a výtržnictví v souvislosti s fotbalovými zápasy mezinárodního rozměru, kterých se účastní alespoň jeden členský stát" z roku 2001, která se zabývá strategickou, taktickou a operativní úrovní řízení policie a mezinárodní spoluprací mezi jednotlivými policejními a justičními orgány. Dále v roce 2002 Evropská unie přijala "Rozhodnutí Rady o bezpečnosti v souvislosti s fotbalovými zápasy mezinárodního rozměru". Hlavním přínosem tohoto dokumentu je zavedení Národních fotbalových informačních bodů, které by mezinárodně spolupracovaly. Zmocněncem pro Českou republiku je Úřad kriminální policie a vyšetřování, v rámci Policejního prezidia České republiky. [7]

Fanouškovské ambasády

Myšlenka takzvaných fan ambasád se zrodila na fotbalovém Mistrovství světa v Itálii v roce 1990 a formuje se do současnosti. Jedná se o určité místo na turnaji, kam mohou fanoušci kdykoliv zajít a získat pomoc nebo informace, například o zápasech, ubytování či krádeži, a to všechno v mateřském jazyce. Jde o neziskovou a nezávislou pomoc od fanoušků pro fanoušky bez rozdílů [7]

Supporter liaison officer

Pro zlepšení vztahu s fanoušky některé kluby zřizují funkci supporter liaison officer (SLO), což ve volném překladu znamená styčný důstojník pro komunikaci s fanoušky. Tato osoba je jakýmsi mostem mezi fanoušky a klubem, který dává fanklubu informace o dění uvnitř týmu a zároveň tlumočí názory fanoušků vedení klubu. Tyto funkce většinou zastávají dlouholetí mezi dalšími fandou uznávaní fanoušci, jelikož mají dostatečné povědomí o situaci na obou stranách. [32]

3.8.1 Složky zabezpečující sportovní události ve světě

Ve Spojených státech amerických jsou menší akce většinou v dikci měst, okresů nebo států. Události národního významu jako například Super Bowl mají na starost tajné služby. Vedení přebírá Federal Bureau of Investigation a je zodpovědná za bezpečnost akce. Do události může být zapojena i Central Intelligence Agency a Federal Emergency Management Agency. [3]

Spojené království využívá služeb National Security Advice Centre, které radí pořadatelům akcí se zabezpečením. Do akce může být zapojena také National Criminal Intelligence Service, jejímž úkolem je monitorování kriminální činnosti na národní úrovni. Pořadatelé velkých akcí musí spolupracovat také s MI5, která řeší interní události Velké Británie, a MI6, zaměřená na mimostátní hrozby. [3]

3.9 Vybrané sportovní události v ČR

3.9.1 Fotbalová utkání

V únoru roku 2009 se odehrálo utkání FC Brno proti FC Baník Ostrava, kde příznivci Baníku, mezi kterými byli i fanoušci polského GKS Katowice, vtrhli na hrací plochu skrze nedostatečně zabezpečenou branku oddělující divácký sektor od hřiště a napadli pořadatele. Branka však nebyla jediným pochybením ze strany pořadatelů. Na stadion byli vpuštěni zjevně intoxikovaní diváci. Fanouškovský sektor byl přeplněn nad kapacitní možnosti a vzhledem ke známé agresivitě ostravských fanoušků byla pořadatelská služba v počtu třiceti mužů neadekvátní. V průběhu utkání bylo na stadion dvakrát povoláno sto policistů. Náklady na zásah činily 80 000Kč. [12]

Druhým příkladem z roku 2009 je utkání mezi Sigmou Olomouc a AC Spartou Praha. Kvůli nedostatečnému oddělení fanouškovských sektorů se rozpoutaly výtržnosti a špatně proškolená, nepočtená pořadatelská služba nebyla schopna zjednat pořádek. Policie však nebyla k zásahu povolána a ukázalo se, že neexistovala žádná komunikace mezi pořadatelem a velením, které chybělo ve štábu velitele. [12]

Dalšími příklady jsou fotbalová utkání z roku 2019, kde při dvou utkáních AC Sparta Praha nejdříve s FC Viktorií Plzeň a následně FK Jablonec, byl vhozen dělobuch mezi domácí fanoušky. V prvním případě způsobila exploze závažná poranění v obličeji spartánské fanynky a v druhém případě vytrhla dvě sedadla ze svých míst, naštěstí bez větších zranění diváků. Při utkání SK Slavia Praha a SK Sigma Olomouc došlo k odpalování pyrotechniky a házení světlic ze strany domácích fanoušků, načež byla Slavia potrestaná kompletním uzavřením tribun na další domácí utkání. V tomto roce došlo k projevům fanouškovského násilí také na utkáních české fotbalové reprezentace. V rámci utkání ČR – Anglie přicestovalo do České republiky na šest tisíc anglických fanoušků, kteří pod vlivem alkoholu vyvolávali střety s policií v centru Prahy. Došlo k nasazení pořádkových sil PČR, které situaci uklidnily. [16]

3.9.2 Ostatní sporty

Mimo fotbal je narušení bezpečnosti pozorovatelné zejména u hokeje, a to hlavně ze strany moravských klubů. Hokejoví fanoušci se inspirovali od svých fotbalových kolegů, a tak jejich projevy spočívají hlavně v použití pyrotechniky, vbíhání na ledovou plochu nebo potyčky mezi fanouškovskými tábory. Je třeba podotknout, že některé konflikty jsou zbytečně eskalovány, či dokonce vyvolány ze strany neprofesionálních pořadatelských služeb nebo bezpečnostních agentur.

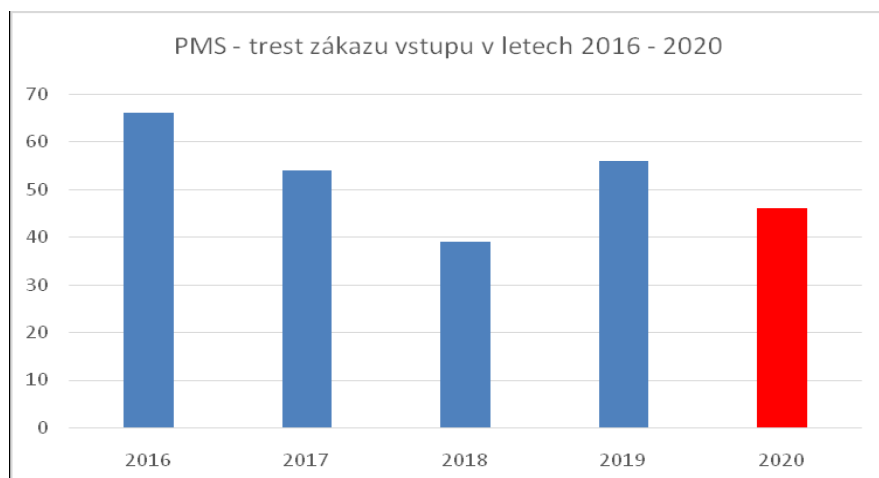
Nejzávažnější incidenty v hokeji za rok 2019 se udály v zápasech mezi královohradeckým Mountfieldem a pardubickým Dynamem, kde dva fanoušci Hradce Králové napadli pardubického trenéra. Druhým vážným incidentem bylo napadení fanoušků Českých Budějovic fanoušky AZ Havířov a Baníku Ostrava v havířovské pizzerii. Na dalším utkání AZ Havířov, tentokrát s HC Frýdek-Místek, napadl jeden z členů pořadatelské služby fanouška, který po úderu do obličeje upadl na zem a na následky zranění zemřel. [16]

3.9.3 Shrnutí stavu za poslední roky

Největší pozornost z hlediska bezpečnosti přilákala fotbalová utkání české reprezentace a klubů v Lize mistrů či Evropské lize UEFA. Faktem je, že nejrizikovějšími oblastmi z hlediska pořádání sportovních akcí v ČR jsou Praha, Moravskoslezský kraj a Olomoucký kraj, kde Policie provádí přibližně dvakrát tolik opatření než ve zbytku našeho státu. Nejčastější projevy diváckého násilí jsou narušení občanského soužití, pod kterým si můžeme představit například napadení, dále použití pyrotechniky, a to hlavně uvnitř stadionů a vandalismus. [20]

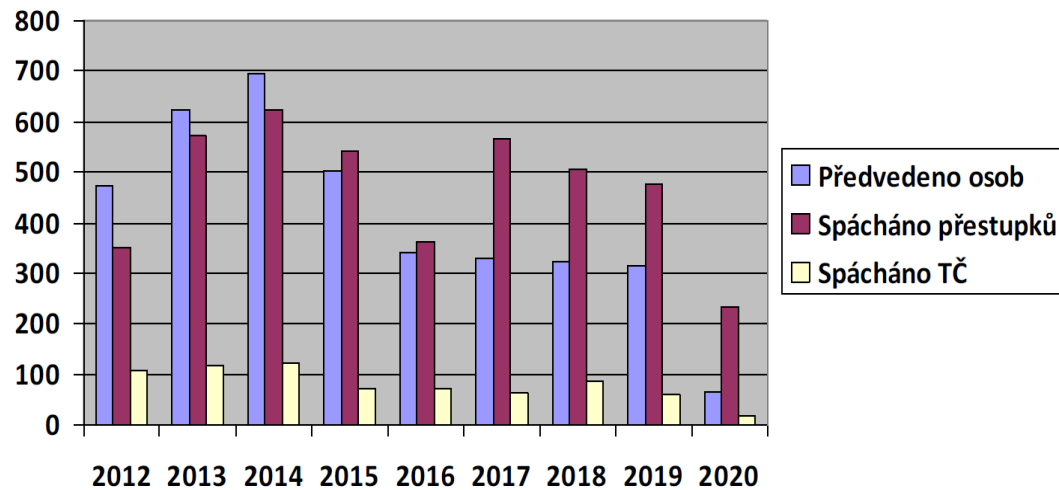
Za rok 2019 PČR provedla 1205 bezpečnostních opatření s nasazením necelých 55 tisíc policistů a bylo zadrženo 315 osob. Trestní stíhání bylo zahájeno v 59 případech a v 476 případech bylo vedeno přestupkové řízení nebo uložena bloková pokuta. Výtržníci dostali celkem 56 trestů zákazů vstupu na sportovní akce. [16]

Rok 2020 byl ovlivněn celosvětovou pandemií viru COVID-19 a restriktce se nevyhnuly ani diváckému násilí. Vládní opatření vzbudila značnou vlnu nevole mezi sportovními fanoušky, kteří se i navzdory nim scházeli, aby sledovali utkání na velkoplošných obrazovkách před stadiony, kde skandovali, odpalovali pyrotechniku a ohňostroje. Nespokojenost vyvrcholila v říjnu demonstrací v Praze na Staroměstském náměstí, kterou využili radikální hooligans pro útoky na příslušníky PČR. V reakci na vládní opatření a nemožnost navštěvovat stadiony, vzrostl počet domluvených střetů mezi fanoušky. [20]

Obrázek 2 - Udělené zákazy vstupu mezi roky 2016 a 2020 [20]

Ačkoliv byl rok 2020 poznamenán pandemií, trestů zákazu vstupu bylo uděleno více než v roce 2018. Vysvětlením může být porušování vládních nařízení skalními fanoušky

Obrázek 3 - Protiprávní jednání ve spojitosti se sportovními akcemi 2012-2020 [20]

Celkově kriminalita ve spojitosti se sportovními událostmi za rok 2020 oproti loňsku výrazně klesla, za což můžeme děkovat prázdným tribunám stadionů. Bohužel nejsou tyto statistiky relevantním ukazatelem trendu v porovnání s ostatními roky. Dá se předpokládat, že po rozvolnění vládních opatření a znovuotevření tribun tato čísla dorovnejí či dokonce převýší roky minulé. [16, 20]

4 METODIKA

4.1 Strukturované interview

Strukturované interview je první metodou k dosažení cíle této práce. Vybraní respondenti z oblasti zabezpečení sportovních akcí odpovídali na předem připravené otázky formou emailu či hovorů. Některé otázky jsou shodné mezi tazanými pro získání rozdílných úhlů pohledu a některé jsou naopak "šité na míru" přímo specializovaným znalostem z oboru respondenta. Odpovědi by měly podpořit, či oponovat do teď získaným poznatkům a poté zapojeny do analýzy SWOT, která shrne nabyté znalosti autora a názory dotazovaných. [33, 34]

4.2 SWOT analýza

SWOT analýza je efektivním způsobem, jak identifikovat silné a slabé stránky, ale také příležitosti a hrozby. Samotný název tyto skupiny obsahuje:

- S – strengths (silné stránky);
- W – weaknesses (slabé stránky);
- O – opportunities (příležitosti);
- T – threats (hrozby). [35]

Původ této metody je v letech 1970-80 na Stanfordově univerzitě, kde ji vyvinul Albert Humphrey. Dnes už je celosvětově známá a využívána pro všechny oblasti managementu. [35]

Samotná analýza spočívá v subjektivním definování faktorů a jejich následném ohodnocení. Jak již bylo zmíněno, metoda je subjektivní, tudíž je nutné, aby výzkumník měl dobrou znalost analyzovaného cíle. Zároveň je však důležitý i jistý objektivní nadhled, a to hlavně při analýze negativních prvků.

Pro účely této práce budou analyzovány obecná opatření použitá pro zabezpečení sportovních akcí v ČR a následně numericky vyhodnocená pro získání odpovědí na stanovené cíle a otázky.

5 VÝSLEDKY

Z teoretické části jasně vychází jako největší hrozba pro sportovní akce už od starověku divácké násilí, tento fenomén postihuje celý svět, a tak jsou velké rozdíly v jeho řešení napříč kontinenty, ale i státy. V České republice jsou nejradikálnější projevy diváckého násilí na stadionech skoro vymýceny, místo stadionů se však přesunuly do veřejných míst, kde jsou prakticky nekontrolovatelné.

Druhou největší hrozbou pro sportovní akce ve světě je terorismus. S narůstajícími počty teroristických útoků se i pořadatelé sportovních akcí musí mít na pozoru. Ačkoliv je tato hrozba uvedena jako druhá nejnebezpečnější, tak to platí hlavně pro západní svět. Česká republika ve středu Evropy má zatím malé, ale bohužel rostoucí, riziko stát se cílem teroristického útoku. Tento relativní pocit klidu se odráží i na bezpečnostních opatřeních na sportovních akcích.

Zvládání davu je zajímavým jevem. Za normálních okolností je běžnou činností, kterou vykonává pořadatelská služba, jako uvedení diváků, jejich rozsazení atd. Hrozbou se stává pouze v případě, že všechna systémová opatření selžou a v tu chvíli se také stává hrozbou nezastavitelnou. Jediná ochrana je zde v preventivních opatřeních a v koncepcích stadionů.

Poslední hrozbou jsou přírodní katastrofy. V dnešní době je většina stadionů profesionálních týmů v České republice zastřešená a vzhledem k charakteru přírodních katastrof u nás adekvátně připravená. Ve zbytku planety je situace horší. Východní Asie, Oceánie, Středomoří a mnoho dalších částí světa jsou pod neustálou hrozbou seismické či dokonce vulkanické aktivity a stadiony na tyto situace musí být připraveny.

5.1 Výsledky interview

5.1.1 Zástupce Policie České republiky

1) Existuje řada doporučení a příruček z různých stran (EU, OSN, Rada Evropy...). Řídíte se jen jednou vybranou, nebo spoléháte na více stran?

“Policie ČR jako orgán činný v trestním řízení v jednom z členských států EU se řídí zejména právně závaznými předpisy EU. Nejdůležitější je rozhodnutí Rady (EU) z roku 2002 o bezpečnosti v souvislosti s fotbalovými zápasy mezinárodního rozměru. Toto rozhodnutí zavazuje ČS EU zřídit tzv. Národní fotbalové informační středisko, které je zodpovědné za mezinárodní spolupráci při sportovních utkáních. Z předpisů, které mají „jen“ doporučující charakter, je pro činnost policejních sborů napříč Evropou nejdůležitější usnesení Rady z roku 2016 – tzv. „fotbalová příručka EU“, která stanoví konkrétní formy spolupráce. Předpisů EU je však celá řada, což však neznamená, že by nebyly uplatňovány další mezinárodní smlouvy. Naopak stěžejním dokumentem je rovněž Úmluva Rady Evropy o komplexním přístupu k ochraně, bezpečnosti a poskytování služeb při fotbalových a jiných mezinárodních sportovních událostech, kterou ČR ratifikovala v 2019. Tato smlouva vychází z osvědčených postupů a dobré praxe nejen států EU, ale i dalších, které jsou členy Rady Evropy. Úzce navazuje a doplňuje shora uvedenou legislativu EU a pojímá otázku bezpečnosti při sportovních utkáních širěji. Neomezuje se pouze na policejní spolupráci, ale klade důraz na interinstitucionální přístup všech zainteresovaných subjektů podílejících se na organizování sportovních utkání (Vlády jednotlivých zemí, ústřední správní orgány, místní samosprávy, sportovní asociace, poskytovatelé služeb jako třeba catering a další).“

2) Jaký je současný stav Dohody o spolupráci mezi PČR, FAČR a LFA?

“Pokud je tím myšlen dokument „Dohoda o spolupráci při zajišťování bezpečnosti a pořádku na fotbalových utkáních mezi PČR, FAČR a LFA“, tak ta byla podepsána v roce 2017, je aktuální a nepotřebuje žádných výrazných úprav. Pokud je myšleno obecně dohoda o spolupráci, tak všechny tři uvedené subjekty se výše uvedeným dokumentem řídí. Spolupráce je nastavena výborně a v minulých letech docházelo k jejímu posilování. Policie ČR, potažmo MV podporovalo a dál bude podporovat projekty FAČR a LFA, jako jsou např. regionální roadshow zaměřené na vzdělávání zejména

pracovníků místních samospráv, zavádění konceptu „SLO“ – styčná osoba pro styk s fanoušky nebo posílení interních licenčních podmínek pro stadiony. Na druhou stranu FAČR i LFA vychází vstříc policii při plánování jednotlivých bezpečnostních opatření nebo poskytování záznamů pro účely pozdější identifikace případných pachatelů trestné činnosti, dbá na doporučení MV a Policie ČR při zavádění bezpečnostních prvků atd.“

3) Myslíte si, že i zástupci sportů jako hokej podepíší dohodu o spolupráci s PČR?

“Za mě osobně je nevyhnutelné, aby Český hokej společně s Policií ČR uzavřel obdobnou dohodu. Popravdě před příchodem pandemie koronaviru probíhala jednání se zástupci hokejového prostředí o možném budoucím uzavření obdobné dohody jako je tomu při fotbale, dokonce byl navržen první draft takové dohody. Na první pohled se to sice nemusí zdát, ale při hokejových utkáních nebo v jejich souvislosti, zejména v nižších ligách, dochází ke stejným projevům diváckého násilí, jako je tomu při fotbale. Svědčí o tom i statistiky, které si vedeme, avšak ze strany medií není negativním projevům věnován takový prostor jako při fotbale. Proto se laická veřejnost mylně domnívá, že hokejové prostředí není těmito jevy postiženo. Navíc při hokejových utkáních nepanuje jednotný stav. Na některých stadionech policie působí, má zřízen štáb, na některých není vpuštěn ani tzv. spotter. Proto si myslím, že by bylo vhodné tyto podmínky upravit „dohodou o spolupráci““

4) Policie České republiky se potýká v souvislosti se sportovními akcemi výhradně s diváckým násilím. Byla by ale schopna kvalitně reagovat i na ostatní hrozby, jako například terorismus?

“To bezpochyby ano. Ze strany Policie ČR jsou sportovní stadiony hodnoceny jako tzv. měkké cíle a podle toho dochází i k přijetí adekvátních ochranných a bezpečnostních opatření na základě zpracovaných interních typových plánů. Na každém utkání se např. pohybují policisté s dlouhými zbraněmi pro případ eliminace tzv. aktivního střelce, nebo tam, kde je to vhodné, lze strategicky rozmístit vozidla proti násilnému najezení vozidla do diváků. Existují postupy rovněž pro případnou evakuaci diváků, nebo před každým utkáním dochází na žádost pořadatele utkání k tzv. pyro prohlídce za účelem odhalení nástražného výbušného systému.“

5) PČR dělí svoji činnost v oblasti sportu na low profile policing a hard profile policing, jak se tato strategie osvědčuje?

“Low profile policing je uplatňován asi v 80 % sportovních akcí. Já sám jsem příznivcem tohoto přístupu a mám za to, že policie by měla nasazovat své síly a prostředky dle vyhodnocení aktuální situace a na základě operativních informací o počtech fanoušků, jejich úmyslech, náladě, rizikovosti, vztahu k fanouškům soupeře, atraktivitě utkání atd. Počty policistů by měli být vždy dostatečné, ale zároveň by neměla být dáována najevo síla. Přístup k fanouškům by měl být spíše pro-aktivní než represivní. Mnohem lépe bude fungovat, pokud s fanoušky budou komunikovat speciálně vyškolení policisté z anti konfliktního týmu, kteří jsou schopni bez jakýchkoliv emocí vysvětlit důvod přijatých opatření, tlumočit požadavky velitelů bezpečnostních opatření, zástupců samospráv apod., než maskovaní členové pořádkových jednotek v plné zbroji připraveni k zásahu na každém rohu. To může sportovní příznivce provokovat a vzbuzovat v nich dojem k páchání protiprávní činnosti. Low profile policing dokáže deescalovat situaci rychleji než zákrok pořádkových jednotek. Jsem rád, že za poslední roky většina velitelů bezpečnostních opatření pochopila a naučila se ho využívat.“

6) Co vidíte jako největší slabinu v současném zabezpečení sportovních událostí v České republice?

“Velký problém představuje nedostatečná exkluze fotbalových a jiných sportovních výtržníků ze sportovních stadionů. Trestně právní legislativa je v tomto ohledu dostačující a její instituty umožňují tvrdě potrestat projevy diváckého násilí. Například alternativní trest zákazu vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce lze uložit až na dobu trvání 10 let. Žel aplikace těchto trestů je velmi často nedostatečná vlivem špatně napsaných výrokových částí jednotlivých rozhodnutí, nebo je uložen neadekvátně nízký trest zákazu vstupu vzhledem ke spáchanému jednání. Příkladem uvádím např. uložení trestu zákazu vstupu na domácí utkání, přičemž na utkání svého týmu hraná venku pachatel může, nebo zákaz vstupu na utkání v české nejvyšší lize, ale na utkání v mezinárodních soutěžích, poháru, reprezentaci atd. se rozhodnutí nevztahuje. Dle mých zkušeností je rovněž nutné ukládat tresty zákazu vstupu na dobu alespoň 5 let, což dokáže případného výtržníka absolutně vytrhnout z problémového prostředí. Co se týká právních norem v oblasti přestupků, tak v Poslanecké sněmovně

Parlamentu ČR leží již asi rok a půl návrh novely přestupkových předpisů, který by rovněž zpříšňoval postihy za projevy diváckého násilí.

Dalším problémem pak je nevyhovující infrastruktura některých stadionů, např. absence turniketů, kamerového systému, nebo žiletkový drát obepínající fanouškovské sektory. V některých případech i nezkušený bezpečnostní personál – bezpečnostní agentury, pořadatelé apod.“

7) Existuje něco, co byste naopak chtěl vyzdvihnout?

“Určitě zlepšení spolupráce klubů s orgány státní správy v posledních letech. Kluby dále v rámci možností investují do bezpečnostních technologií, jsou více otevřené směrem k fanouškům ať už prostřednictvím SLO, nebo vytvářením dalších projektů jako jsou například tribuny na stání. Snaží se vzdělávat svůj bezpečnostní personál, aby co nejméně docházelo k excesům ze strany pořadatele.

Chtěl bych vyzdvihnout i již uvedené roadshow, které vzdělávají úředníky na místně příslušných úradech, jakož i účast představitelů Policie ČR a MV na školeních soudců a státních zástupců.“

8) Jak si podle Vás Česká republika stojí v bezpečnosti sportovních akcí ve srovnání se sousedskými zeměmi?

“Úroveň bezpečnostních opatření napříč Evropou kolísá. Existují země, které mají speciální právní fotbalovou úpravu, velmi rozvinutý systém bezpečnostních opatření a naopak země, které jsou tzv. v rané fázi co se nastavených opatření, spolupráce všech subjektů, přístupu k fanouškům týká. V porovnání s ostatními zeměmi, a to i těmi západními, na tom nejsme vůbec špatně, ba naopak bych řekl, že jsme na velmi vysoké úrovni. Při fotbalových utkáních se až na výjimečné události v podstatě podařilo vymýtit závažné projevy diváckého násilí, přístup k fanouškům prostřednictvím anti-konfliktních týmů je v policejních kruzích rovněž velmi kladně hodnocen. Samozřejmě vždy může být lépe, např. některé stadiony jsou zastaralé, ale v rámci možností lze konstatovat, že jsme na tom dobře.“

9) Mohl byste uvést příklady zahraničních směrů?

“Jako příklad je často dávana Anglie, kde divácké násilí vzniklo a s řešením těchto negativních jevů mají největší zkušenosti. Mají tam několik speciálních zákonů zaměřených přímo na fotbalové prostředí jako třeba Football Disorder Act. Zajímavá je i tzv. Zelená příručka "Green Guide", která obsahuje doporučení týkající se bezpečné architektury stadionů. Obsahuje např. metodiku, jak určit bezpečnou kapacitu sektorů na stání apod. Je však třeba brát do úvahy odlišný ostrovní právní systém od toho kontinentálního práva. To však neznamena, že by v Anglii neexistovalo chuligánství. To se jen ze stadionů přesunulo na veřejně přístupná místa obdobně tomu, jak to známe tady u nás. Na stadionu si už většina fans nedovolí dělat rotyku, protože jsou za to přísné tresty a mohlo by to podle závažnosti protiprávního jednání znamenat i doživotní zákaz vstupu na fotbal.

Dalším příkladem je třeba Německo, kde mají zase výborně propracovaný systém práce s fanoušky, tzv. "Fan Projekte". Cílem tohoto projektu je působit na fanoušky v rozvíjení pozitivní fanouškovské kultury, připravuje pro ně různé sociálně-vzdělávací programy, pomáhají fanouškům v krizových situacích a snaží se působit preventivně proti násilí a výtržnostem.

Opačným případem jsou spíše východní země jako třeba Bělorusko, Ukrajina, Bulharsko atd. Tady hrají stále významnou roli policejní složky, které suplují práci pořadatelských služeb. Dochází zde k jejich masivnímu nasazení, kluby často neumí pracovat s fanoušky a na stadionech existují sektory, které klub nemá pod kontrolou a kde vládnu skupiny rizikových fanoušků. Např. v Bulharsku jsem byl svědkem, že v hlavní budově stadionu CSKA Sofie měli chuligáni svůj gym, kde trénovali bojová umění a střídali se v ostraze stadionu! Před budovou pak byl strom, na kterém visely ohořelé šály, trika, dresy jejich soupeřů jako trofeje získané z bitek. To se ve vyspělých zemích opravdu stát nemůže.“

10) Jaká je Vaše predikce vývoje fanouškovského násilí po návratu fanoušků na stadiony?

“Myslím si, že v rámci aktivních a radikálních fanoušků nenastane žádná změna. Fanoušci se na tribuny vrátí ve stejných nebo vyšších počtech, bude pokračovat trend omlazování některých skupin, navazování a udržování kontaktů s družebními zahraničními fanoušky, hromadné fandění za využívání choreografií včetně některých negativních prvků, jako je používání pyrotechniky, rasistické pokřiky, vyjadřování negativních postojů proti vedení FAČR, LFA, UEFA nebo vládním představitelům.

Neočekávám nějaké větší incidenty či hromadné výtržnosti uvnitř stadionů, naopak osoby z řad hooligans se i nadále budou ke střetům setkávat v místech, která zůstávají skrytá jak veřejnosti, tak policii. I mezi ostatními fanoušky bude po sportovních akcích hlad a minimálně první sezónu si myslím můžeme očekávat zvýšený zájem.”

Tento rozhovor vřele poskytl rada odboru obecné kriminality úřadu služby kriminální policie a vyšetřování Policejního prezidia ČR pplk. Mgr. Jakub Schoř.

5.1.2 Bezpečnostní manažer fotbalového klubu

1) Ministerstvo vnitra vydává Metodiku k ochraně měkkých cílů. Využíváte tento dokument při plánování?

“Osobně si myslím, že to je strašně vzdálený a obecný dokument pro konkrétní kluby. K plánování bezpečnostních opatření se spíše přistupuje na základě praktických zkušeností funkcionářů v klubech, vzorových návštěvních řádů, případně na základě konkrétních jednání s Policií ČR.“

2) Jaký je současný stav dohody o spolupráci mezi PČR a FAČR, LFA?

“Tato střešní dohoda má svůj smysl. Pravidelně, a hlavně konkrétně se veřejně vyhodnocuje. Probíhají debaty o celkové situaci na stadionech. Jednotlivé kluby si vzájemně předávají si zkušenosti, inspirují se v zahraničí apod. Musí se však vyřešit finanční stránka věci pro kluby.“

3) Někteří majitelé klubů tajně tolerují nepovolené chování svých fanoušků pro osobní profit. Co si o tom myslíte Vy?

“Podle mého názoru to možná bývalo před nějakým časem, ale nyní již většina majitelů klubů pochopila, že neukáznění diváci jsou velkým nebezpečím jak pro klub, tak jeho majetek. Vůči neukázněným divákům je třeba zakročit v zákonných mezích, ale rázně, v krajním případě je potřeba spolupráce Police ČR. Je vidět, že mezi lidmi obecně stoupá agresivita a není radno jí podporovat u fanoušků.“

4) Myslíte si, že jsou soukromé bezpečnostní služby obecně adekvátně vycvičeny a vybaveny pro zajišťování bezpečnosti sportovních akcí?

“Soukromé bezpečnostní služby jsou velkým problémem. V současné době je velký důraz kladem na ochranu osobnosti, osobní integrity, osobních údajů a vůbec svobodu projevu a chování člověka, takže soukromé služby mají vcelku slabé mechanismy při zajišťování bezpečnosti na stadionech. Preferoval bych u rizikových zápasů spíše spolupráci výhradně s Policií ČR a k tomu pomoc soukromé bezpečnostní služby. Také je to trochu o personální otázce při obsazování míst v soukromé bezpečnostní službě, jací lidé se tam dostávají. Nejhorší případ je asi ten, kdy do soukromé bezpečnostní služby se dostanou agresivní jedinci.“

5) Co vidíte jako největší slabinu v současném zabezpečení sportovních událostí v České republice?

“Podle mě je třeba hlubší spolupráce klubů s diváky. Klubům, kterým se daří spolupracovat s diváky, informovat je o dění v klubu, pořádat pro ně a pro jejich rodiny akce, tak trochu je vychovávat, se to odráží na jejich chování v hledišti. Vidět je to pak i v počtu zakoupených permanentek apod.

Ještě si neodpustím poznámku k videu při fotbalových zápasech. Podle mého názoru to FAČR neuchopila dobře. Někdy desetiminutová čekání na rozhodnutí, odvolané a zase nařizované penalty, pozdě pískané ofsajdy, to vše vyvolává nevoli jak na hřišti, tak v hledišti. Asi bychom měli jít cestou, že někdy méně znamená více a omezit rozhodování videa opravdu na minimum.“

6) Existuje něco, co byste naopak chtěl vyzvednout?

“Myslím si, že mechanismy v klubech a na jednotlivých stadionech jsou nastaveny po právní i faktické stránce dobře, nyní jde jen o realizaci v konkrétních podmínkách, konkrétními lidmi.“

7) Jak si podle Vás Česká republika stojí v bezpečnosti sportovních akcí ve srovnání se sousedskými zeměmi?

“Vidím to někde uprostřed. Jsou země s agresivnějšími fanoušky jako je třeba Chorvatsko, Turecko, Polsko, ale samozřejmě na západ od nás jsou na to země jako je Anglie, Francie, Německo daleko lépe, tam bychom si měli brát příklad.“

8) Jaká je Vaše predikce vývoje fanouškovského násilí po návratu fanoušků na stadiony?

“To je těžká otázka. Spíše si myslím, že fanoušek bude vyhládlý po sportu a na víc bojácný, protože Covid 19 nás všechny tak trochu zarazil. Do hledišť podle mě teď půjdou hlavně opravdoví fandové sportu, nemělo by docházet k jejich velkému srocování před a během zápasu. Bohužel asi nebudou s sebou moc vodit děti. Poslední dobou se mi zdá, že narůstá také agresivita přímo mezi hráči, mizí jakási úcta jednoho k druhému, k jeho zdraví. To samozřejmě také trochu podporuje fanoušky k agresivnímu chování k soupeři, k jeho divákům a rozhodčím.“

5.1.3 Člen soukromé bezpečnostní služby

1) Na jaké úrovni je vedena spolupráce s majiteli sportovních klubů?

“Spolupráce s majiteli sportovních klubů funguje na základě objednávky nebo smlouvy, kde jsou jasně definovány povinnosti členů soukromých bezpečnostních služeb před, během a po utkání. Případně i standartní bezpečnostní služby mimo průběh zápasů.”

2) Myslíte si, že jsou bezpečnostní opatření přijímaná majiteli sportovních klubů adekvátní utkáním?

“Tato otázka je velmi těžká, každý majitel klubu je jiný, každý klub je jiný, každá fanouškovská základna je jiná... Některý majitel nechce jít do rizika a naslouchá daným opatřením, jiný nechce vynakládat finanční budget na zajištění opatření apod. Některý respektuje pokyny bezpečnostního manažera a například městské či dokonce státní policie, a jiný ne. Neexistuje ucelený závěr, zda přijímaná opatření sportovních klubů jsou adekvátní.”

3) Říká se, že jsou členové soukromých bezpečnostních služeb někdy nedostatečně vybaveni nebo vycvičeni. Jaký je Váš názor?

“Mám kolegu, který zajišťoval bezpečnostní služby (Hokej, Fotbal) po celé republice. Každý zápas se lišil. Jiné vybavení, jiné podmínky. Vždy špatně proškolení, někdy vlastně vůbec a vybavení si ve většině případů členové nosili vlastní. Můj názor je takový, že neexistuje jasná koncepce, která by ukládala normy pro členy SBS a pokud ano, tak ji nikdo nepoužívá.”

4) Jaké jsou povinné předpoklady pro uchazeče o pozici ostrahy sportovních utkání?

“Fyzická zdatnost, bezúhonnost, inteligence, empatické chování, asertivita, zodpovědnost. Ideální praxe u bezpečnostních sborů nebo praxe u bezpečnostních služeb (certifikace strážný).”

5) Respektují diváci sportovních akcí příkazy členů soukromých bezpečnostních služeb? Jaký je postup, když ne?

“Diváci z 90 % nerespektují pokyny bezpečnostních pracovníků (jen rodiče s dětmi) až do doby, kdy se nejedná o přímý konflikt například s druhou stranou fanoušků apod. Jakmile cítí přímý útok a nebezpečí (pyrotechnika, rvačky), v tu chvíli naslouchají a spolupracují. Když nerespektují provozní řád stadionu, nebo jiný stanovený řád může je bezpečnostní pracovník vykázat a z praxe vím, že vždy musí asistovat členové policie. Bezpečnostní pracovník je nucený vykazovat dle pokynů, ale v praxi je to téměř nereálné, pokud se nejedná opravdu o urostlého bezpečnostního pracovníka, který vzbuzuje dostatečný respekt.“

6) Stalo se Vám někdy, že se situace vymkla kontrole a byli jste nuceni požádat o pomoc Policii České republiky?

“Naštěstí ne.“

7) Představte si situaci. Vyhrocené utkání se zvrtné. Vypuknou davové potyčky. Kolem vybuchuje pyrotechnika a všude je dým. Přeci jen pořadatelů není v prvotní fázi dostatek na udržení pořádku v takovém měřítku a PČR zatím čeká před stadionem. Jak by si měl člen SBS počínat do chvíle, než dorazí pořádkové jednotky?

“Měl by se orientovat v okolí tak, aby ochránil nejslabší lidské faktory, jako děti, ženy, a staré lidi. Měl by mít základy první pomoci, v případě, že by musel někomu poskytovat první pomoc. Dále by měl čekat na pokyny přímého nadřízeného, nebo čekat na pokyny odpovědné osoby od Policie. Na prvním místě je vždy zdraví spoluobčanů. Pokud dokáže i v těžké chvíli registrovat negativní osoby a vlivy, měl by být schopný je označit, identifikovat a nahlásit nadřízenému před příchodem policie.“

5.2 Výsledky SWOT analýzy

Tabulka 1 – Matice SWOT analýzy [Vlastní tvorba]

		Strenghts (silné stránky)	Opportunities (příležitosti)
Přednosti		<ul style="list-style-type: none"> • Dobrá spolupráce mezi PČR a fotbalovými asociacemi • Kvalitně vypracované scénáře pro řešení krizových situací • Velké množství kvalitních příruček • Osvědčená metoda přístupu k fanouškům low profile policing. • Spolupráce na mezinárodní úrovni 	<ul style="list-style-type: none"> • Další prohloubení vztahu klubů a fanoušků • Vzdělávací programy pro majitele klubů, policistů i veřejnosti • Sjednocení standardů pro infrastrukturu stadionů • Získání dotací na modernizaci stadionů • Zvýšit povědomí o diváckém násilí i u jiných sportů
	Nedostatky		Weaknesses (slabé stránky) <ul style="list-style-type: none"> • Nedostatečná infrastruktura a prostředky pro zabezpečení stadionu • Chybějící dohoda mezi PČR a hokejem • Nedostatečně vycvičený personál SBS • Nedůkladné kontroly na držení zakázaných předmětů • “Neznalost” teroristických útoků
		Interní	Externí

Matice SWOT analýzy sestavena z vybraných nejdůležitějších bodů teoretické a dosavadní praktické části. Poté sestupně seřazena dle subjektivního hodnocení a rozdělena do kategorií.

Tabulka 2 – Výpočet SWOT analýzy na základě přechozích informací [Vlastní tvorba]

	1	2	3	4	5	Počet	Váha	Hodnocení	Výsledek
Silné stránky									
1. Dobrá spolupráce PČR a fotbalových asociací		1	1	1	1	4+1=5	0,333	5	1,66667
2. Kvalitně vypracované scénáře pro řešení krizových situací			2	2	2	3+1=4	0,267	4	1,06667
3. Velké množství kvalitních příruček				3	3	2+1=3	0,2	3	0,6
4. Osvědčená metoda přístupu k fanouškům low profile policing					4	1+1=2	0,133	3	0,4
5. Spolupráce na mezinárodní úrovni						0+1=1	0,067	3	0,2
<i>Součet:</i>						15		<i>Součet</i>	3,93333
Slabé stránky									
1. Nedostatečná infrastruktura a prostředky pro zabezpečení stadionu		1	1	1	1	4+1=5	0,333	-4	-1,33333
2. Chybějící dohoda mezi PČR a hokejem			2	2	2	3+1=4	0,267	-3	-0,8
3. Nedostatečně vycvičený personál SBS				3	3	2+1=3	0,2	-3	-0,6
4. Nedůkladné kontroly na držení zakázaných předmětů					4	1+1=2	0,133	-2	-0,26667
5. "Neznalost" teroristických útoků						0+1=1	0,067	-1	-0,06667
<i>Součet:</i>						15		<i>Součet</i>	-3,06667
Příležitosti									
1. Další prohloubení vztahu klubů a fanoušků		1	1	1	1	4+1=5	0,333	5	1,66667
2. Vzdělávací programy pro majitele klubů, policistů i veřejnosti			2	2	2	3+1=4	0,267	4	1,06667
3. Sjednocení standartů pro infrastrukturu stadionů				3	3	2+1=3	0,2	3	0,6
4. Získání dotací na modernizaci stadionů					4	1+1=2	0,133	3	0,4
5. Zvýšení povědomí o diváckém násilí i u ostatních sportů						0+1=1	0,067	2	0,13333
<i>Součet:</i>						15		<i>Součet</i>	3,86667
Hrozby									
1. Nedůsledné trestání sportovních výtržníků		1	1	1	1	4+1=5	0,333	-5	-1,66667
2. Nedůvěra klubů a fanoušků v nařízení			2	2	2	3+1=4	0,267	-5	-1,33333
3. Tajné podporování hooligans majiteli klubů pro profit				3	3	2+1=3	0,2	-4	-0,8
4. Pomalé legislativní procesy					4	1+1=2	0,133	-2	-0,26667
5. Omlazování hooligans a jejich radikalizace						0+1=1	0,067	-1	-0,06667
<i>Součet:</i>						15		<i>Součet</i>	-4,13333
Interní (součet silných a slabých stránek)									0,8667
Externí (součet příležitostí a hrozeb)									-0,2667
Celkem									0,6

Matice SWOT analýzy je zde převedena do numerické podoby, kde je porovnávána důležitost jednotlivých kritérií v dané kategorii. Následně jsou tato kritéria subjektivně ohodnocena a z těchto dvou číselných hodnot je dělením vypočtena váha příslušného kritéria v jeho kategorii.

Následným vynásobením váhy a hodnocení vznikne výsledek, který je shrnutím všech předchozích postupů. Výsledky všech kritérií v kategorii jsou sečteny do celkového ohodnocení kategorií. U kladných stránek je hodnota plusová a u záporných stránek je hodnota minusová. Po výpočtu všech kategorií je provedeno numerické porovnání interních faktorů a externích faktorů. Z této analýzy vyšly interní faktory s kladným výsledkem, což značí převahu silných stránek nad slabými. Externí faktory jsou však v záporných hodnotách, a to znamená převahu hrozeb nad příležitostmi. Celkový výsledek je po součtu faktorů kladný, symbolizující obecnou převahu kladů nad zápory.

5.3 Shrnutí výsledků

Po implementaci výsledků interview a osobních poznatků z teoretické části do SWOT analýzy a jejím výpočtu vyšel kladný výsledek 0,6. Výsledek je sice pozitivní, ale nikoliv uspokojivý. Nejlepší bude rozebrat jednotlivé skupiny popořadě, jak jsou uvedeny v tabulce.

Bezpečnost sportovních akcí v ČR je na vzestupu, a to se odráží na silných stránkách. Jsou to kvalitní základy, na kterých se nyní dá budovat jednotný systém opatření pro všechny sporty.

Slabé stránky nejsou tak vážné. Mnoho z nich už je v procesu řešení. Dá se říci, že silné stránky ty slabé o mnoho převažují.

Další kategorií jsou příležitosti, ty jsou hodnotou na stejné úrovni jako silné stránky. Jejich plné využití by přivedlo bezpečnost sportovních akcí u nás do téměř ideálního stavu. V současnosti je však mnoho problémů, které jejich realizaci brzdí.

Jako poslední jsou uvedeny hrozby. Ze všech kategorií má zrovna tato nejvyšší váhu. Uvedené hrozby je třeba co nejdříve vyřešit, jinak se situace na stadionech nezlepší, ba dokonce zhorší.

Nyní je vysvětlení výsledku 0,6 uvedeno v souvislosti. Jak bylo již zmíněno, silné stránky převažují ty slabé a interně je vše v relativním pořádku, externí výsledky jsou znepokojující. Příležitosti mají velký potenciál, ale jejich plné rozvinutí je prozatím v nedohlednu. Naopak hrozby by mohly podkopat silné základy, na kterých bezpečnost sportovních akcí stojí.

Obecně se dá říci, že úroveň zabezpečení sportovních akcí v České republice je uspokojivá a záleží na dalších krocích majitelů klubů, zákonodárců a policistů.

6 DISKUZE

6.1 Rozbor výsledků SWOT analýzy

Již víme, že SWOT analýza vyšla kladně pro současnou situaci kolem bezpečnosti sportovních akcí. V této části rozeberu, proč tomu tak je. Jako první jsou v tabulce uvedeny silné stránky a u nich také začnu.

6.1.1 Silné stránky

Dobrá spolupráce mezi Policií České republiky a fotbalovými asociacemi LFA a FAČR je výsledkem dlouholetých snah a vzájemných kompromisů pro dobro všech. Jak jsem uvedl v teoretické části a jak později potvrdil v rozhovoru pplk. Mgr. Jakub Schoř je současný stav “Dohody o spolupráci při zajišťování bezpečnosti a pořádku na fotbalových utkáních mezi PČR, FAČR a LFA“ výborný a spolupráce mezi stranami se jen posiluje. Zároveň je kvalita této dohody základem pro smlouvy policie a dalších rizikových sportů.

Policie České republiky má kvalitně vypracované scénáře pro řešení mimořádných událostí při sportovních akcích zakotvené v jejích typových plánech. To znamená, že pokud se na stadionu stane jakýkoliv druh mimořádné události, Policie bude díky přítomnosti aktivních jednotek před stadionem schopna kvalitně zakročit.

V oblasti bezpečnosti sportovních akcí nyní existuje téměř nepřeberné množství příruček, návrhů, doporučení, norem a dalších druhů návodů, jak kvalitně zabezpečit sportovní událost. Tyto dokumenty přichází od nadnárodních institucí jako Organizace spojených národů, Rady Evropy, Evropské unie, EFUS atd. To v praxi znamená, že si majitelé stadionů mohou krom povinných norem (rozhodnutí Rady Evropy z roku 2002 o bezpečnosti v souvislosti s fotbalovými zápasy mezinárodního rozměru) i to nejlepší z vybraných příruček. Možností je opravdu mnoho a každá z příruček se dívá na bezpečnost sportovních akcí z jiné perspektivy. Na druhou stranu může velké množství příruček způsobovat jistou rozpolcenost při výběru ideální strategie.

Low profile policing je majoritní přístup policie k řešení diváckého násilí. Spočívá hlavně v prevenci a deeskalaci konfliktů skrze verbální domluvu. V tomto oboru jsou specialisté členové antikonfliktního týmu. Ti jsou pro tyto potřeby kvalitně vycvičeni, neozbrojeni a jsou jakýmsi tlumočníky mezi Policíí České republiky a davem fanoušků. Podle pplk. Mgr. Schoře se metoda velice osvědčuje a její využití se rozšiřuje, což je správná cesta.

Mezinárodní spolupráce v rámci bezpečnosti sportovních akcí jen kvete. Toto propojení přináší nové nápady, zkušenosti a informace pro všechny zúčastněné strany. Určitě je správné tuto spolupráci rozvíjet a k problémům na stadionech přistoupit jednotně na základě mezinárodní domluvy. Samozřejmě by bylo jednodušší spolupracovat jen se západními zeměmi, které mají hrozby na stadionech pokryty o něco lépe než my. Osobně si však myslím, že bychom měli spolupracovat hlavně s východními zeměmi, kde tyto problémy často přerůstají přes hlavu i pořádkovým jednotkám policie, a to nejen pro vyřešení problémů těchto zemí, ale také pro zkušenosti, které pak lze přenést do českého prostředí.

6.1.2 Slabé stránky

Nedostatečná infrastruktura stadionů a chybějící prostředky na nápravu jsou hlavním problémem, se kterým se v současnosti majitelé stadionů potýkají. Stadiony jsou mnohdy zastaralé, stavěné, podle již neexistujících standardů a pro moderní využití i nebezpečné. Tento fakt jen posiluje série událostí uvedená v teoretické části. Lima 1964, Buenos Aires 1964, Brusel 1985 a další města byla svědky tragédií při sportovních kláních způsobené špatnou infrastrukturou stadionu. Nemusí se však jednat jen o nepevné zdi, na volno připevněné lavičky či levně postavené tribuny. Většinu těchto tragédií samozřejmě zavinil lidský faktor, ale už stavební koncepce stadionu by člověku měla zabránit vtrhnout do protivníkovy kotle, či umístit kotle nad sebe, aby dolů mohla padat sprcha projektilů. Proto je tento bod tak důležitý. Nejedná se pouze jen o kvalitní provedení stavby, aby se předešlo mimořádným událostem v důsledku například povětrnostních podmínek. Jde o celkovou infrastrukturu stadionu, která by měla být nastavena tak, aby se žádná z výše uvedených tragédií nemohla opakovat.

Věřím tomu, že většina majitelů klubů by ráda svůj stadion zmodernizovala, bohužel naráží na finanční stránku věci. Samozřejmě elitní prvoligové, extraligové a superligové kluby si mohou modernizaci dovolit, jelikož mají bohaté sponzory a vykazují sportovní úspěchy. Druholigové a nižší kluby však takový luxus nemají. Jejich sponzoři jsou menší lokální firmy a jejich podpora zaplatí údržbu hřiště, výstroj a plat hráčů. Je logické, že zbylé finance ani za deset let šetření nezaplatí modernizaci stadionu. Někdy na ni přispěje město, kraj, stát či dokonce Evropská unie, ale často tomu tak nebývá. Majitel a provozovatel takovýchto stadionů je rázem postaven do začarovaného kruhu. Normy mu ukládají přestavbu stadionu na požadovanou úroveň, on by velice rád vyhověl, ale ani při největší vůli není schopen takovouto přestavbu finančně pokrýt, za což může být později pokutován. Cesta ven z tohoto kruhu musí vést jedině společným úsilím všech zainteresovaných stran a modernizace musí probíhat po malých finančně tolik nezatěžujících krocích.

Dalším bodem je chybějící dohoda mezi Policií České republiky a v tabulce uvedeným hokejem. Zde bych chtěl doplnit, že hokej je po fotbalu sice druhý v pořadí, ale domluva by měla být podepsána s představiteli všech sportů, kteří se potýkají s diváckým násilím. Pplk. Mgr. Schoř v interview prozradil, že dohoda s hokejovou asociací byla prakticky na spadnutí, bohužel pandemie koronaviru další jednání odložila. Dá se předpokládat, že když bude podepsána dohoda se zástupci hokeje, tak se brzy připojí i ostatní rizikové sporty.

Nedostatečně vycvičený a vybavený personál soukromých bezpečnostních služeb je problém, na kterém se shodli všichni dotazovaní. Neprofesionální členové SBS mnohdy více škody napáchají, než napraví a někteří hlídači využijí první záminku k rozpoutání fyzického násilí. Mnohdy nejsou ani řádně vybaveni, vysláni na stadiony s nejasnými úkoly, bez velení shora. Toto všechno přispívá k faktu, že pokyny členů SBS jsou fanoušky do poslední chvíle ignorovány a tento člen pak nemá jinou možnost než fanouška vyvést, což může vyústit ve zbytečný konflikt. Jak řekl tázaný představitel soukromé bezpečnostní služby, je třeba vytvořit jednotnou normu pro členy SBS, která by ukládala nutnou úroveň vybavení, výcviku a psychického stavu uchazeče. Tyto změny podpoří i autoritu u diváků.

S tímto problémem úzce souvisí nedůkladné kontroly na držení zakázaných předmětů. V současnosti jsou sice na většině stadionů povinné pohmatové kontroly, ale ty jsou často limitovány osobními právy diváků a také nedůsledným přístupem prohledávajících. Ideální by bylo zavedení detekčních rámců, vylepšení a rozšíření kamerových systémů a zavedení turniketů pro regulaci proudu diváků. Stav, ve kterém se nyní sportovní akce nacházejí stále umožňuje vnést na stadion zakázanou pyrotechniku a jiné projektily a když může fanoušek pronést na stadion dělobuch, co brání teroristovi přinést bombu?

Další bod je právě jakási neznalost teroristických útoků. Česká republika má štěstí, protože je pro světové teroristy “nezajímavá”, a tak zde lidé žijí bez strachu z terorismu v srdcích. Policie České republiky je na případy možného útoku připravena, ale široká veřejnost ne. Zatímco v zemích, které tuto hrozbu již znají jsou na každém veřejném prostranství instruktážní letáky na prevenci a řešení teroristických útoků, tak u nás se základy ochrany a obrany před nimi neučí ani na školách. Jak bylo zmíněno nejúčinnější obrana proti terorismu je v prevenci, proto by měla jeho hrozba být uvedena do širšího povědomí společně s instrukcemi, jak postupovat, pokud jste takového útoku svědkem. Tato osvěta by měla určitě začít v malém měřítku už na základních školách a později se prohlubovat, a to pro dobro všech obyvatel státu v každém odvětví života.

6.1.3 Příležitosti

První dva body z této kategorie jsou momentálně ve stejné situaci. Jak prohlubování vztahu mezi sportovními kluby, tak edukace představitelů zákona, majitelů klubů či obecné veřejnosti jsou v zájmu všech zúčastněných stran. Hlubší uvedení fanoušků do dění v klubu zlepšit jak chování fanoušků na utkáních, tak i vztah fanoušků k jeho týmu, což vede k vyšším ziskům majitelů.

Vzdělávání je neméně důležité, jelikož někteří majitelé klubů stále nevěří, že zvolená cesta je správná. Příslušníci PČR se na druhou stranu dozví pohledy právě majitelů klubů na věc a zúčastnění členové vlády získané poznatky mohou promítnout skrze návrhy do legislativních norem.

O infrastruktuře stadionů už jsem rozsáhle psal výše ve sloupci slabých stránek. V této kategorii se jedná o možnost sjednocení stadionových standardů napříč sporty. Tento bod také naráží na finanční překážku, ale někteří majitelé využívají mezery v nařízení a o své stadiony se nestarají ani v míře nezbytně nutné. Právě toto sjednocení by mělo takové majitele přinutit stadiony udržovat v přijatelné kondici.

Další bod by vyřešil většinu problémů s nedostatkem financí. Je jím získání dotací nebo podpor. Takové procesy jistě již běží, ale ne v dostatečné míře. Mým osobním názorem je, že legislativa ukládající stadionům normy sice existuje, v hlavních sportovních ligách je i vymáhána, ale v nižších soutěžích je ignorována. Jistě někdy na takovéto stadiony přijde kontrola, udělí varování a nakáže nápravu. Obávám se, že tento proces zde probíhá do nekonečna.

Dovolím si jistou analogii. Situace se stadiony je jako se staršími automobily. Každý ví, že jsou nespolehlivé, jejich údržba je drahá, znečišťují prostředí mnohem více než moderní automobily a jejich bezpečnostní standardy jsou v záporných hodnotách, ale i přesto na příští Státní technické kontrole za menší sumu tyto vozy projdou a na několik dalších let má jejich majitel klid. Stát by samozřejmě mohl zakročit, ale to by znamenalo zakázat jediný způsob přepravy milionům lidí, kteří nemají na koupi nového vozu a dát dotace na nákup automobilů pro miliony lidí není možné. Takže lidé s takovými automobily jezdí, dokud se nerozbijí před domem v lepším případě anebo v horším v plném provozu na dálnici. Majitel takového vozu se poté rozhodne koupit si obdobný vůz v podobném stavu a koloběh se opakuje.

Nyní abych svou analogii vysvětlil. Starší stadiony vyžadují mnohem větší finance na údržbu než stadiony nové, jelikož defekty jsou zde na denním pořádku. Moderní stadiony, mají umělou trávu, kvalitně udělaný led či novou antuku. Staré stadiony mezitím trávu kropí, válčují a sekají. Ledy je nutné každý týden doplňovat a antuku také. Bezpečnostní standardy jsou naprosto identické jako s vozy, to znamená někdy až zdraví ohrožující. Stát, policie, i ligové asociace vědí, že takové normám nevyhovující stadiony jsou v provozu, ale nedovolí si jim zakázat provoz, protože to by znamenalo finanční ztrátu na obou stranách a nevoli u fanoušků. Proto se stadion jen udržuje a doufá se, že se nezhroutí. To bohužel nevyhnutelně přijde a můžeme

jen doufat, že to bude v době nepřítomnosti diváků. Majitel místo toho, aby starou propadlou tribunu nahradil moderním sedacím prostorem, tak investuje do podobné tribuny, jako měl předtím. Přesně zde se kruh opět uzavírá. Jasně formulovanými standardy pro infrastrukturu stadionů napříč sporty, by se dal tento problém minimálně zmírnit.

Divácké násilí je hlavním tématem diskuze o problémech na sportovních akcích. Vždy se však vztahuje pouze na fotbal, a to není správné. I ostatní sporty se s ním potýkají, jen se jim nedostává takové mediální pozornosti. Je třeba, aby široká veřejnost věděla o nebezpečích tohoto jevu i v ostatních sportech a ne, jen ve fotbale. Pokud by ostatní sporty dostaly více mediálního prostoru, jejich zástupci by byli nuceni se pokusit divácké násilí ze svých stadionů odstranit.

6.1.4 Hrozby

Hrozby z analýzy vyšly jako nejdůležitější faktor a opravdu tomu tak je. Systém, který vznikl na základě dlouhodobé spolupráce a výzkumů nyní funguje dobře. Hrozby, kterým však čelí, tento systém brzdí, a poškozují. Pokud se tyto hrozby nevyřeší, bezpečnost sportovních akcí v České republice nemůže být nikdy stoprocentní.

Jak bylo zmíněno v rozhovorech, legislativní normy v oblasti porušení pravidel sportovních akcí jsou na místě a správně nastaveny, ale výkonná moc se zdráhá je plně použít. Tresty pro provinilé fanoušky mohou být velmi přísné, aby se zamezilo vážným porušením do budoucna, ale soudci zjevně nevidí důvod k využití přísných trestů, pro “pouhé” sportovní akce. Což ve výsledku podkopává celý smysl řešení diváckého násilí. Důslednějším trestáním závažných přečinů by někteří fanoušci mohli být od ilegální činnosti do budoucna odrazeni.

Nedůvěra některých majitelů klubů v nařízení vydaná vládou, ligovými asociacemi a policií je jednou z hlavních brzd nastaveného systému. Dokud budou někteří vysoce postavení funkcionáři otevřeně vystupovat proti těmto nařízením, nemůžou nikdy být naplněny smluvní požadavky. Tato otevřená nepřítel samozřejmě vzbuzuje úctu u radikálních fanoušků, kteří takové majitele podporují. Je třeba takové majitele přesvědčit o správnosti zavedených opatření anebo uvalit na jejich kluby těžké sankce.

Stejná situace je s ilegální činností hooligans, kterou některé kluby místo potírání podporují. To samozřejmě opět podkopává nastavený systém a jediným řešením je přesvědčit majitele o nesprávnosti této cesty, a to buďto domluvou nebo sankcemi.

Na stolech zákonodárců jistě leží několik kvalitních návrhů na úpravy zákonů, které by pomohly lépe řešit hrozby cílící na sportovní akce. Příkladem může být návrh, který by omezil působnost Obecného nařízení o ochraně osobních údajů a umožnil na stadionech lepší pokrytí kamerovým systémem, což by snížilo anonymitu diváků a tím redukovalo touhu páchat násilí. Pokud může fungovat takzvaný adresný ticketing, kde diváci nakupují vstupenky na zápas oproti občanskému průkazu, což prokazatelně snižuje trestnou činnost na utkáních, tak proč by nemohl být podpořen kamerovým systémem s vysokým rozlišením, který by mohl pracovat s tvářemi diváků.

Poslední hrozbou je omlazování radikálních fanoušků. Dá se říci, že dochází k symbolickému předání pochodně, jelikož na scénu nastupují k starým skupinám i nové. Zároveň tyto mladé skupiny mají často radikálnější názory než jejich starší protějšky. Na scéně, která byla výhradně pravicová, se stále více objevují levicově orientování hooligans. Jediným způsobem, jak tomuto jevu předejít, je skrze osvětovou činnost v mladých sportovcích a sportovních příznivcích. Tam by se měly další snahy edukace ubírat.

6.2 Návrhy pro obecné zlepšení bezpečnosti na sportovních akcích

V této části bude mnou navržen ideální scénář sportovní akce, počínající stavebními plány stadionu a končící po odehrání utkání. Celý tento scénář stojí na mých poznatcích, získaných skrze zpracovávání této práce a opírá se o fakta z uvedených zdrojů.

Jako u většiny hrozeb je i u sportovních akcí nepostradatelnou součástí prevence. Ta se sestává z krizového plánu, který zahrnuje scénáře mimořádných událostí před, během a po sportovní akci. Tento plán musí být vypracován odborníky a zahrnovat možné scénáře mimořádných událostí a také role jednotlivých zaměstnanců v jejich prevenci a případném řešení. Proto je nutný výcvik a vzdělávání všech zaměstnanců. Tím jsou myšleni dobrovolníci i soukromé agentury. Zaměstnanci musí být školeni hlavně v oblastech bezpečnostních postupů v případě mimořádných událostí a v základní znalosti legislativy týkající se bezpečnosti sportu. Znalost komunikačních technik je neméně důležitá, protože se jedná o první obranu, kterou musí bezpečnostní pracovník využít v případě eskalujícího konfliktu. Je potřeba, aby personál stadionu znal také základy první pomoci a požární ochrany, obojí je nedílnou součástí ochrany zdraví a majetku. [17]

Ideálním modelem pro kvalitnější zabezpečení sportovních akcí je cyklus o čtyřech krocích složený z analýzy rizik, následné přípravy opatření, nácvik a evaluace. Opakováním cyklu dochází k neustálému zlepšování bezpečnosti a hrozby se minimalizují. [3]

6.2.1 Zlepšení bezpečnosti sportovních akcí

Stavební koncepce stadionu

Kvalitní zabezpečení sportovní akce začíná už při stavbě stadionu. Klub by si měl nechat vypracovat odbornou analýzu rizik na základě mimořádných událostí spojených se sportovními událostmi, které proběhly v nedávné historii v regionu, a její výsledky implementovat do stavebních plánů. Například pokud stadion musí přechovávat chemikálie, je vhodné, aby prostory pro jejich přechovávání byly

v kontrolovaných prostorách mimo tribuny pro případ úniku, požáru či dokonce výbuchu. Elektrické rozvodné skříně, vzduchotechnika, boilers a další technické vybavení musí být ve speciálních místnostech s odpovídajícím stupněm zabezpečení a procházet pravidelnými revizemi. Ideální je jednotlivé technické prostory oddělit dalšími místnostmi, aby v případě selhání jednoho zařízení nedošlo k řetězové reakci.

Dalším příkladem může být seismická aktivita nebo jiné katastrofy naturogenního charakteru. Plánovací komise je musí vzít v potaz a učinit potřebná opatření, jako dodatečně podepřít tribuny nebo zvolit pevnější konstrukční materiál pro zastřešení. Stadiony také musí být adekvátně oploceny, aby se zabránilo nekontrolovanému vstupu osob do areálu. [18, 31, 36, 37]

Nejdůležitějším dokumentem z hlediska bezpečnosti je návštěvní řád, který jasně vymezuje hranici mezi vhodným a nevhodným chováním diváků na stadionu. V tomto řádu jsou také uvedeny předměty, které je na stadion zakázáno vnášet. Od návštěvního řádu se odvíjí pravomoci bezpečnostních pracovníků a sankce za jeho porušení. Stadion musí mít také propracovaný evakuační a invakuační plán, se kterým jsou seznámeni všichni zaměstnanci a je na viditelných místech rozvěšen po areálu pro informovanost diváků [17,18, 37]

Všechny stadiony by taky měly mít zřízena řídicí centra. Jde o místnost s dobrým výhledem na akci a odpovídajícím technickým vybavením skýtajícím počítače s připojením na kamerový systém a vstupem k rozhlasovému systému stadionu. Ačkoliv jsou kamerové systémy v ČR povinné, některé kluby je kvůli špatné finanční situaci nemají, a i když ano, jejich využitelnost je značně snížena chybějící legislativní úpravou v rámci ochrany osobních údajů. Během akce by centrum mělo být obsazeno bezpečnostním vedoucím, správcem areálu a vybranými zástupci složek IZS. Cílem řídicího centra je v případě mimořádných událostí koordinovat interní zásah a požádat o zásah externí, dokumentovat akci a snažit se udržet pořádek. Stadion musí mít zavedenou lékařskou stanici, která je obsazena školeným personálem a má vybavení adekvátní kapacitě stadionu. Velmi podceňovaným bodem jsou hygienická a občerstvovací zařízení. Moderní sportovní areál by měl mít

dostatek obou, aby se předcházelo frontám a hromadění diváků v chodbách stadionu. [3, 12, 18, 31, 36, 37, 38]

Infrastruktura stadionu

Z hlediska návštěvníků musí být stadion rozdělen na sektory pro jejich odlišné typy, tím jsou myšleny například kotle skalních fanoušků obou týmů, které musí být lokalizovány na opačných stranách stadionu. Běžné diváky pak pojme hlavní tribuna. Hřiště, tribuny a zázemí musí být jasně odděleny a musí mít samostatné kontrolované vstupy. Pozemní komunikace vedoucí ke stadionu se musí udržovat průjezdné a parkoviště musí mít vyhrazené zóny pro různé typy návštěvníků. Například není vhodné, aby fanoušci obou týmů parkovali ve stejné zóně. Zaměstnanci a externisté by také měli mít vlastní parkovací místa mimo oblasti pro parkování fanoušků. Navíc část parkovacích míst musí být ponechána volná jako nástupní plocha pro zasahující jednotky IZS. Jednotlivé parkovací zóny musí vést k nim přiděleným branám, aby se zamezilo míchání příznivců rozdílných týmů. Bran musí být dostatek, z čehož některé fungují pouze jen jako východy pro případ evakuace. Nezbytné je, aby brány byly dostatečně velké a chodby k nim široké, aby se předešlo ucpání. [3, 38, 39, 40]

Dojde-li k nahromadění osob před východy, může dojít ke tlačenicím, následně davové panice a z ní plynoucích úmrtí. Bezpečnostní kontroly při vjezdu a následně i vstupu do areálu musí být jasně strukturované a týkat se všech, včetně zaměstnanců. Zaměstnanci a externisté by měli při příchodu předložit identifikační doklad. [3, 17, 18, 31, 36, 37]

Návštěvní řád jasně určuje předměty, které není možno na stadion vnášet. Dojde-li i přesto k jejich vnášení, je třeba omezit možnost batohů, větších kabelek a zavést detekční rámy pro kontroly těchto příručních zavazadel. Pokud se stadion potýká s alkoholem intoxikovanými výtržníky, je vhodné omezit prodej alkoholických nápojů ve stadionových stáncích, nebo alespoň přestat alkohol podávat po polovině utkání. [3] Omezí se tak riziko intoxikovaných osob vbíhajících na hřiště a pozápasových potyček.

Pro případ, že jakýkoliv výtržník odmítne spolupracovat, měla by ho ostraha stadionu předat příslušníkům policie, a měl-li by se incident opakovat, udělit zákaz vstup na budoucí zápasy. [19] Ačkoliv se jedná o správnou cestu trestání výtržníků, její vymahatelnost je problematická. Policejní probační a mediační služba si trestané zve v době utkání jejich týmu k sobě na služebnu. I přesto se někteří provinilí fanoušci vrací na stadiony a pak je na hlídačích u vstupních bran, aby je správně identifikovali a odepřeli jim přístup na stadion. Pokud se přeci jen fanoušci na stadion dostanou, policejní spotteři mají za úkol je odhalit a nahlásit.

Průběh utkání

Před vpuštěním diváků na stadion je nutné provést bezpečnostní kontrolu, ujistit se, že všechna veřejnosti nedostupná místa jsou zamčena, všechna technika funguje a vše je na svém místě. Jiná poloha elektronických zařízení může značit sabotáž či nástražné výbušné zařízení. Po kontrole vpuštění diváků na stadion podle bodů specifikovaných výše provádět průběžné kontroly na neobvyklé chování. Podezřelé osoby a předměty je třeba nahlásit veliteli ostrahy, řídicímu centru a pokračovat v monitorování. Řídicí centrum je zodpovědné za zapisování vzniklých incidentů a uchovávání zpráv. Jakmile utkání začne a diváci jsou na svých místech, je potřeba provést další kontrolu zázemí na případné změny. Během utkání by měli členové ochranky průběžně sledovat zázemí a místa s omezeným přístupem. Pokud dojde při utkání k mimořádné události, měli by postupovat podle pokynů řídicího centra a nacvičených typových scénářů. Důležitým bodem je udržování kontaktu s představiteli složek integrovaného záchranného systému pro případ mimořádné události před sportovní akcí, během ní i po ukončení. V případě, že se zápas obejde bez incidentů, je zásadní regulovat tok diváků skrze brány mimo areál stadionu, aby opět nedocházelo k tlačenicím. Poté, co poslední fanoušci opustí, je nutné stadion uzavřít areál a provést finální kontrolu zázemí pro případ, že by se zde někdo snažil ukrýt, odcizit či sabotovat. S koncem akce uspořádá řídicí centrum schůzi, kde dojde k evaluaci události. [3, 37, 39, 40]

6.2.2 Úkoly pracovníků participujících na konání sportovních událostí

Všichni pracovníci zapojení do organizace sportovní akce musí být školeni a adekvátně vybaveni pro úkoly, které musí plnit. Pro pořadatelskou službu je to například reflexní vesta s čitelným nápisem POŘADATEL. Zároveň hlavní pořadatel musí být odlišen od ostatních. [17]

Hlídači parkovišť

Kontrolují povolení přijíždějících automobilů a dirigují na určená parkovací místa. Podezřelá vozidla a osoby ihned ohlašují řídicímu centru. [3,38]

Hlídači bran

Jsou zodpovědní za kontrolu stadionu před nepovoleným vstupem do objektu. Tuto povinnost vykonávají skrze ověřování identit zdejších zaměstnanců a vstupenek přicházejících diváků. U vstupních bran je jediné místo, kde je bezpečnostní zaměstnanec oprávněn požadovat po divákovi totožnost. Po vstupu na stadion toto právo ztrácí. Návštěvníci, kteří jsou viditelně pod vlivem alkoholu či jiných omamných látek, nesmí být na stadion vpuštěni. Hlídači bran také přichází prohledávají na držení nepovolených předmětů pohmatem. [17,36]

Zaměstnanci údržby a prodeje a úklidu

Nejdůležitějším, ne však jediným důležitým, je úkol údržbářů, kteří se starají o technický chod stadionu a v případě náhlého technického selhání mají prostředky i schopnosti vzniklou situaci neprodleně napravit. Prodáváci se starají o dodávky občerstvení a jeho následný prodej. [3, 38]

Ostraha hřiště

Je zodpovědná za udržení fanoušků mimo hrací plochu. Dále řeší problémy týmů, pokud je nutná, provádí evakuaci hřiště a řeší vztahy s médii. [3, 39, 40]

Bezpečnostní pracovníci

Bezpečnostní manažer klubu, profesionální zaměstnanci soukromých bezpečnostních služeb či členové pořadatelské služby cvičení na ochranu stadionu a lidí na něm se nacházejících. Jejich hlavním úkolem je zachování pořádku mezi

diváky, identifikace podezřelých osob a jejich případné zadržení. Řídí komunikaci na akci, dokumentují vzniklé incidenty a koordinují evakuaci. [3, 17, 19, 40]

Zdravotní služba

Lékaři nebo zdravotníci s kvalitním zázemím a vybavením. [17, 38, 39, 40]

6.3 Shrnutí práce

Cíle této práce byly v jejím průběhu naplněny. Seznámil jsem se se současnými hrozbami působící na sportovní akce jak u nás, tak i ve světě. Detailní analýzou minulých narušení jsem získal poznatky potřebné pro analýzu SWOT. Tyto výsledky jsem následně spojil se získanými znalostmi a využil je pro navržení výsledných opatření, a to jak pro vyřešení palčivých problémů ohrožujících sportovní akce u nás, tak jsem je promítl i do návrhů na obecné zlepšení bezpečnostní situace na stadionech po celém světě.

Moje úvodní teze o tom, že by se mé výsledky měly podobat výsledkům interview a analýzy se skutečně naplnila. Myšlenky a výsledky mého bádání odpovídají jak názorům tázaných expertů, tak i výsledkům SWOT analýzy. Bezpečnost sportovních akcí v České republice je skutečně na vzestupu a dobré úrovni i v mezinárodním měřítku. Stále se však potýká s vnitřními i vnějšími nedostatky.

Má osobní predikce vývoje do budoucna je pozitivní. Celý svět se poslední dobou oprávněně více zabývá bezpečností, a to v každém slova smyslu. Věřím, že v oblasti sportovních akcí přijde změna zevnitř, ale i kdyby se tak nestalo, mezinárodní tlak postupně donutí zatvrzelé majitelé klubů a členy soukromých bezpečnostních služeb k přistoupení na zavedené normy.

7 ZÁVĚR

Cíle, které jsem si vytyčil v úvodu práce a teze, které jsem zavedl byly postupně naplňovány, a nakonec potvrdily má očekávání. Došel jsem k podobnému výsledku, jako oborové experti.

Tato práce je uceleným shrnutím současné situace kolem bezpečnosti sportovních akcí nejen v České republice, založeným na skutečných historických událostech. Práce by měla rozšířit obecné povědomí o hrozbách, kterým musí sportovní akce čelit a nabízet možnosti, jak jim předcházet nebo je řešit.

8 SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

AKT – Antikonfliktní tým

PČR – Policie České republiky

ČR – Česká republika

USD – Americký dolar

CZK – Česká koruna

OH – Olympijské hry

LOH – Letní olympijské hry

ZOH – Zimní olympijské hry

FIFA – Fédération Internationale de Football Association

NFIP – Národní fotbalový informační bod

BSA – Bezpečnost sportovních akcí

MU – Mimořádná událost

SBS – Soukromé bezpečnostní služby

9 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] Koncepce ochrany měkkých cílů pro roky 2017-2020. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2017.
- [2] ODBOR BEZPEČNOSTNÍ POLITIKY. Definice pojmu terorismus. Ministerstvo vnitra České republiky [online]. 2009 [cit. 2021-3-14]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/definice-pojmu-terorismus.aspx>
- [3] HALL, Stacey A., Walter E. COOPER, Lou MARCIANI a James A. MCGEE. Security Management for Sports and Special Events: An Interagency Approach to Creating Safe Facilities. USA: Human Kinetics, 2011. ISBN 0736071326.
- [4] MAREŠ, Miroslav, Jaroslav REKTOŘÍK, Jan ŠELEŠOVSKÝ a kolektiv. Krizový management: Případové bezpečnostní studie. ČR: Management Press, 2013. ISBN 9788086929927.
- [5] Terorismus děsí sport už desítky let: Mnichov, Atlanta, Boston, Paříž, teď i Dortmund. Aktuálně.cz [online]. 11.4. 2017 [cit. 2021-3-20]. Dostupné z: <https://sport.aktualne.cz/ostatni-sporty/sport-a-terorismus/r~c3ffc1a48e9211e5b745002590604f2e/>
- [6] BERGEN, Peter L. September 11 attacks. Encyclopedia Britannica [online]. September 10 2020 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/event/September-11-attacks>
- [7] SUCHÁNEK, Mgr. Pavel. Bezpečnostní aspekty pořádání velkých sportovních akcí [online]. IV. Praha: Ochrana a bezpečnost o. s., 2015. ISSN 1805-5656.
- [8] MILLER, Erin a Tiara GIDDINGS. Terrorism and the Olympics. START: National Consortium for the Study of Terrorism and Responses to Terrorism [online]. University of Maryland, July 2012 [cit. 2021-3-14]. Dostupné z: <https://start.umd.edu/sites/default/files/files/publications/br/TerrorismAndOlympics.pdf>
- [9] The Editors of Encyclopaedia Britannica. Munich massacre. Encyclopedia Britannica [online]. 10 November 2020 [cit. 2021-3-7]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/event/Munich-Massacre>
- [10] RAY, Michael. Boston Marathon bombing of 2013. Encyclopedia Britannica [online]. 8 April 2021 [cit. 2021-3-7]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/event/Boston-Marathon-bombing-of-2013>

- [11] HALL, Stacey A., R. Douglas MANNING, Margaret KEIPER, Seth E. JENNY a Brandon ALLEN. STAKEHOLDERS' PERCEPTION OF CRITICAL RISKS AND CHALLENGES HOSTING MARATHON EVENTS: AN EXPLORATORY STUDY. *Journal of Contemporary Athletics*. ISSN 15549933.
- [12] Zpráva o situaci v oblasti diváckého násilí, dopadu koncepce v praxi a návrzích dalších opatření. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2010.
- [13] ETS NO.120. European Convention on Spectator Violence and Misbehaviour at Sports Events and in particular at Football Matches. Strasbourg: The Council of Europe, 1985.
- [14] Kurland, Justin and Piza, Eric (2018) "The Devil You Don't Know: A Spatial Analysis of Crime at Newark's Prudential Center on Hockey Game Days," *Journal of Sport Safety and Security*: Vol. 3: No. 1, Article 1., Available at: <https://aquila.usm.edu/jsss/vol3/iss1/1>
- [15] KURLAND, Justin, Nick TILLEY a Shane D. JOHNSON. An analysis of the Spatio-temporal 'footprint' of crime in and around Aston Villa FC (Villa Park). *UCL Department of Security and Crime Science*. University College London, 2011. Dostupné z: doi:10.13140/RG.2.2.27639.42409t
- [16] Zpráva za problematiku diváckého násilí za rok 2019. Praha: Policejní prezidium České republiky, 2020.
- [17] Bezpečí na sportovních utkáních: Manuál pro fotbalové kluby. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2008.
- [18] Policie ČR a Fotbalová asociace ČR. Dohoda o spolupráci k zajišťování bezpečnosti a pořádku při fotbalových utkáních. Praha: Policejní prezidium, 2013.
- [19] Telefonní hovor s Danielem Mácou, bezpečnostním manažerem AC Sparta Praha fotbal a.s., 16.3. 2021
- [20] Zpráva za problematiku diváckého násilí za rok 2020. Praha: Policejní prezidium České republiky, 2021.
- [21] From the archive, 26 May 1964: Hundreds dead in stampede at football match. *The Guardian* [online]. 26 May 2014 [cit. 2021-3-6]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/football/2014/may/26/stadium-disaster-lima-peru-1964-archive>

- [22] COATES, Peter. River vs. Boca '68: The tragedy of La Puerta 12. Football Pink [online]. 12 January 2021 [cit. 2021-3-6]. Dostupné z: <https://footballpink.net/2018-10-19-river-vs-boca-68-the-tragedy-of-la-puerta-12/>
- [23] MULLEN, Tom. Heysel disaster: English football's forgotten tragedy? BBC News [online]. 29 May 2015 [cit. 2021-3-6]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/uk-england-merseyside-32898612>
- [24] Dinamo v Red Star: the match that heralded war. The 42 [online]. 21 May 2013 [cit. 2021-3-6]. Dostupné z: <https://www.the42.ie/dinamo-v-red-star-the-match-that-heralded-war-840682-Mar2013/>
- [25] Many dead in Egyptian football riot. Al Jazeera [online]. 2 February 2012 [cit. 2021-2-26]. Dostupné z: <https://www.aljazeera.com/news/2012/2/2/many-dead-in-egyptian-football-riot>
- [26] ČESKÁ REPUBLIKA. § 76 zákona o trestním řízení soudním. In: Trestní řád. Národní shromáždění Československé socialistické republiky, 1961, ročník 105, 66/1961, číslo 141. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1961-141#p7628>
- [27] ČESKÁ REPUBLIKA. § 28 zákona trestní zákoník. In: Trestní zákoník. Parlament, 8.1. 2009n. l., ročník 32, 11/2009, číslo 40. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40#p28115>
- [28] ČESKÁ REPUBLIKA. § 29 zákona trestní zákoník. In: Trestní zákoník. Parlament, 2009, ročník 32, 11/2009, číslo 40. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40#p29>
- [29] ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon o podpoře sportu. In: . Parlament, 2001, ročník 9, 47/2001, číslo 115. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-115#f2183901>
- [30] CETS No. 218: Council of Europe Convention on an Integrated Safety, Security and Service Approach at Football Matches and Other Sports Events. Saint-Denis: The Council of Europe, 2016.
- [31] BURES, Radim a Manuel COMERON. GOAL: Preventing Violence in Sport. 1. Paris: European Forum for Urban Security, 2012. ISBN 2-913181-40-6.
- [32] Supporter Liaison Officer. Ligová fotbalová asociace [online]. LFA, 2019 [cit. 2021-5-10]. Dostupné z: <https://www.lfafotbal.cz/supporter-liaison-officer>

- [33] MANĚNOVÁ, Martina a Martin SKUTIL. Metodologie pedagogického výzkumu [online]. Hradec Králové [cit. 2021-5-2]. Metodika. Univerzita Hradec Králové.
- [34] Švarcová I.: Základy pedagogiky pro učitelské studium. 1. vyd. Vysoká škola chemicko-technologická v Praze, Praha 2005. Str. 001. ISBN 80-7080-573-0
- [35] Management a krizové řízení I [online]. Kladno, 2013 [cit. 2021-5-2]. Dostupné z: <https://predmety.fbmi.cvut.cz/cs/17PBPMKR1>. Studijní opora. České vysoké učení technické v Praze, Fakulta biomedicínského inženýrství.
Vedoucí práce Ing. Jiří Halaška, Ph.D.
- [36] COMERON, Manuel a Council of Europe. *The Prevention of Violence in Sport*. Michigan University: Council of Europe Publishing, 2002. ISBN 9287150389
- [37] Centrum proti terorismu a hybridním hrozbám. Bezpečnostní standardy pro pořadatele letních sportovních kulturních a společenských akcí. Ministerstvo vnitra, 2019. Dostupné také z: <https://www.mvcr.cz/cthh/clanek/ke-stazeni-bezpecnostni-standardy-pro-poradatele-sportovnich-kulturnich-a-spolecenskych-akci.aspx>
- [38] BOWDIN, Glenn A.J., Johnny ALLEN, William O'TOOLE a Ian MCDONNELL. *Events Management*. 2. Oxford: Elsevier, 2006. ISBN ISBN-10: 0 7506 6533 5.
- [39] WESTERBEEK, Hans, Aaron SMITH, Paul TURNER, Paul EMERY, Christine GREEN a Linda VAN LEEUWEN. *Managing Sport Facilities and Major Events*. 2. Oxon: Routledge, 2006. ISBN ISBN 0-415-40108-9.
- [40] GREENWELL, Christopher T. *Managing Sport Events*. Second Edition. Champaign, Illinois: Human Kinetics Publisher, 2019. ISBN 978-1492570950.

10 SEZNAM POUŽITÝCH OBRÁZKŮ

Obrázek 1 - Terorismus na olympijských hrách 1972-2010.....	17
Obrázek 2 - Udělené zákazy vstupu mezi roky 2016 a 2020	36
Obrázek 3 - Protiprávní jednání ve spojitosti se sportovními akcemi 2012-2020	37

11 SEZNAM POUŽITÝCH TABULEK

Tabulka 1 – Matice SWOT analýzy.....	50
Tabulka 2 – Výpočet SWOT analýzy na základě přechozích informací.....	51